

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 97

КУЋЕ У ВАЗДУХУ

Најлепша остварења са IX конкурса
за најкраћу кратку причу

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2010

ПРЕДГОВОР

Међу више од хиљаду и петсто прича пристиглих на IX конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма” у сарадњи са „Беографитима”, Милан Бештић, Дејана Јовановић, Дарко Коцјан, Драгана Лазић, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

- I награда: Дарко Тушевљаковић: „Куће у ваздуху“
II награда: Шечић Аида: „Огледало“
III награда: Милица Илић-Гачић: „Плакар“.

СЦЕНЕ ЖИВОТА

Имао сам две године и у јаслицама се возио у приколици камиона одгурујући се рукама. Још увек знам да су фелне биле црвене, приколица црна, а итисон зелене боје.

Имао сам 8 година и играо фудбал на малом терену у парку. И овог тренутка као да могу да осетим изненадни бол када ме је лопта погодила по сред носа, а од зујања у ушима једва да сам чуо другове око себе.

Имао сам 16 година и шетао се по Калемегдану са једном девојком. И данас се савршено добро сећам њеног осмеха док сам се приближавао да је по први пут пољубим.

Имао сам 20 година и добио своју прву плату. И даље знам на шта сам је потрошио.

Имао сам 24 године и први пут је видео. Још увек уживам у њеним очима и надам се да ћу је видети опет.

Неке сцене прођу за тренутак, али на неки начин ипак остају са нама и трају цео живот. Имам 26 година и своје сцене не бих мењао ни за шта на свету.

AMARETTO DREAM

Састојци:

- 20 мл Cointreau ликера
- 20 мл Amaretto ликера
- 5 мл Kahlua ликера
- 100 мл сока од ананаса
- 100 мл сока од поморанџе

- Једна прелепа девојка
- 324 слике на facebook-у
- 2 заносна ока
- 1000 SMS порука

Начин припреме:

Помешати Cointreau, сок од ананаса и сок од поморанџе у чаши пуној леда. Полако досути Amaretto и на крају Kahlua ликер. Украсити кришком ананаса.

После друге чаше, прегледати све 324 слике прелепе девојке. Фокусирати се на заносне очи. Послати прву од 1000 SMS порука и прећи на следећу чашу. Процес понављати док слике не постану стварност, а поруке гласови.

AAAAAAAAAAAA

Поштар зазвони два пута, по одобрењу уђе, поклони се и пружи примаоцу један, у свилени папир, увијени замотуљак, похабан по прегибима, и пискавим гласом рече: „Адресат је, како стоји у пропратници, ваш слаткоречиви, дугопрсти љубавник“, нахери космату главу у знак поздрава још једном и оде.

Адресант једва дочека да се врата затворе и устреми се на пакет. Одмота и склопи тотално неупотребљиви сијуцкави омот испод кога се забеласа папир за пакете. Као јастреб он га растрже, жељан изненађења. Испод је била руком осликана свила, па му очи букнуше, али свила беше олињала и истањена и жудни прсти је самлеше, а испод изрони кутија од лепенке. Отвори кутију, а испод се указа још једна мања, али лепо, арабескно, ишарана. У њој беше још једна, па још једна, из које провири кутијица, на длан да стане и да јој буде комотно, од вешто склопљеног папируса, јер, по свему судећи, био је то папирус и то древни, те руке почеше да му дрхте, срце прескаче, а ватра сладострашћа бије у слепоочнице. У врелом ишчекивању, у магновењу, ухвати смисао текста, чисто нашкрабаног, и учини му се чудним и још чуднијим што је на српском, а не неком „древном“ језику: „Крадем, пакујем, филујем и (об)лажем, пажљиво бришем трагове и руке, водим и заводим па (прес)лишавам“, у потпису стајаше А (аутор п.а.).

Прималац се затетура, па утрну, узе га дрхтавица, зашкргута зубима, стеже песницу, па спласну, спласну, спласну као згажен и запљуван, коме то није први пут.

ОПСЕРВАЦИЈЕ ЈЕДНЕ МУВЕ

Прелазим са мреже на мрежу, упадам у мрежу, испадам из мреже. Запетљавам се и уплићем, премрежено ми небо, умрежени путеви. Не знам само да ли сам Спајдермен или паук.

Чим сване, саобраћајном мрежом улећем у тржишну. Телефонском мрежом везујем се за медијску и интернет мрежу, посао ми цвета.

Одмарам се кад уграбим тренутак, уз ТВ мрежу, јер сам и ноћ претворио у рад, односно дан, користећи се предностима електричне мреже.

Једино ми понекад засмета што ми живот, гледан кроз мреже, наликује на трице и кучине.

ПОЈАМ РЕЛАТИВИТЕТА

– Нисам знао да ће доћи – рекао сам у слушалицу и прекинуо њено упорно сипање гомиле непотребних речи у моје уво.

Лагано сам прекинуо везу ризикујући да се разбесни и вербално насрне поново на мене.

Тишина, одмарала је пут од еустахијеве трубе до вијуга мозга.

Кратак је пут до блаженства, само је начин релативно тежак у односу на протекле године мог послушног слушања и сазнања да могу напрасно да оглувим.

Псссссссттт, рекох мачки која је прела у мом крилу и једина реметила ову тајну тишину, једва стечену.

КРОЗ ВИЗУРУ

Идем улицом, го.

Имам лепо тело, витко и глатко без маља.

Људи који ми иду у сусрет, пренеражено пиље.

Задивљени су.

Ја не могу да обуздам свој его и сујету.

Главу држим високо, гледајући пут облака, који се осмехују.

Падају по мени лаки и бели, мазе ме све док ме потпуно не прекрију.

Људи настављају да пролазе и газе по мени преко све те белине од облака, не примећујући како сам некад био го.

Марија Блажић

НЕВОЉА

Јуче ми је умрла последња невоља. Досадно ми је. Идем да тражим нове.

ЧОВЕК КОМЕ ЈЕ ИСТЕКАО РОК

Учинило ми се да је једном човеку јуче истекао рок трајања. Добио је неке чудне промене на кожи, а његова породица га заобилази у широком луку. Ипак, тај се човек не брине јер је свестан да ће му се они вратити кад им понестану свеже отпаковани људи. Тада им више неће сметати његово присуство које заудара.

ПЛАТНО. ТЕКСТОВИ.

– На платну се ређају нејасни текстови – рече
Теа.

– То су знаци. Крупне и ситне структуре – рече
Мол.

Још једна рука спремна за поздрав провири из
зграде. Крајности потенције. Појавни ум посматрача.
Модел сликоване песме поста звучан. Теа и Мол су за-
творени у једном описаном случају из мудре књиге. Теа
и Мол значајно журе испрекиданим улицицама које
прекривају мозаици.

– Видиш ли боје ових каменчића? – упита Теа.

– Заплјускује их светлост ореола. – рече Мол.

Сада гледају ка небу.

Бистре главе. Глас светине...

ПОПРИШТЕ. У РУМЕНИМА.

Лишће прекрива крхко грање. Представа о моћи,
о правди је на провери. Велике воде. Њени учестали ор-
газми. Склоност за гацање по сумраку барица.

Теа и Мол машу са груди статуе.

Теа и Мол пију понизно ужарене сокове племе-
на.

Пројектован простор постаје поприште битке.
Младунци на нејаким ногама. Урлају одаје. Под јези-
ком камена куглица.

Теа и Мол сврставају слова у колоне.

У цркви постаје светлост ближа поривима брзине. Потоњи јунаци смираја дана. У руменима... У грименима. Сновиделно.

ТЕА ЧИТА. КИШУ.

Освануо је још један дан са јаком кишом. Сменаивали су се грмљавина и пљускови. У соби је јако мрачно. Откуцаји зидног сата се не чују. Осећа се влага. У ваздуху. Међу чистим стварима. Међу књигама.

Теа не устаје из кревета. Мешкољи се. Покушава да дохвати књигу са прве полице. Бордо корице. Сама се отвара на већ означеном месту.

Теа чита. Замишљена је.

Капљице кише на прозору су крупне. Премрежиле су стакло.

Покушава да замисли лик који је описан у поглављу које је управо прочитала. За тај корак не може да остане у кревету. Уљуљкана. Излази на кишу, полунага. И лик јој прилази се ближе, кроз тмурне облаке.

Неки лик из детињства.

РЕД МОРА ДА ПОСТОЈИ

На ТВ-у емисија о феминизму. Саговорнице познате, медијски рабљене личности. Жене. Оне праве и оне које мисле да јесу. Једне бране, друге нападају став. Тема одлична за повећавање гледаности. Непотребна, што се мене тиче. Ја волим да имам доминантног мушкарца поред себе. Прија ми да ми отвори врата и придржи капут. Да ми намести столицу у ресторану. Да си па вино. Волим да плати рачун у кафани и да остави бакшиш. Да има своју омиљену хаљину на мени. Да ми поклања цвеће шеснаест дана пре рођендана, и седам после осмог марта. Да ме штипне у пролазу. Шаље романтично – еротичне поруке. Да је главни. Даса. Да ме утеши и кад он нема решење. Да је Ловац. Да је снажан. Да има став и стил... Не видим ја никакву дискриминацију међу половима, осим оне измишљене. Ја баш волим што сам жена. Уживам у свему што ми је тиме дато. Тако желим, тако ми се свиђа. Тај Феминизам могу да траже само Фригидне жене. Мислим да се зато и зову тако слично... ФФФрустрирајуће...

Ја поштујем жене, волим мушкарце и обожавам себе!

Ред мора да постоји.

ЗЕЦ ИЗ ШЕШИРА

Живот је велики мађионичар. Никада не знаш докле ћеш да стигнеш и где да завршиш. Ја се сналазим. Пливам некако. Живим. И ништа не признајем. Отворим широм ове моје плаве очи, на једно благо намигнем, на тренутак стиснем зубе и кренем. Волим слаткише и разна задовољства. Сладим се кад год хоћу и могу. Ако и запрети опасност да ме она открије, чује или види, ја се само запрепастим. Нисам то био ја. Ниси ме чула. Да ли верујеш мени или својим очима?... Е, да ме волиш ко што кажеш, другачије би ти... а не да ме овако нападаш без разлога. Толико сам добар да и себе убедим у то. Ја себи највише и верујем. А кад ја верујем, верују и други. Уосталом, потпуно искрен да будем, то ме баш и не занима. Рачуне полажем оном горе. Кад дође време. А и у њега нисам баш сигуран. Верујем најбоље себи. И оном белом зецу што ми намигује из шешира. А шта ћу да наручим?!... Свеједно. Нисам ти ја неки пробирач. Мада, искрен да будем, можда би ми најбоље легла нека зечетина... ако има.

ПРОКЛЕТА ЉУБАВ

Једино још успомена и немир. И ништа више. Неспоккој. Рука трепти и клати се у ваздуху. Немила ноћ остала је иза намућене сподобе. Сати неспавања оставили су траг. Тешко да то може преживјети. Живот га није мазио ни овај пут. Само овај пут требало је да се деси чудо. Да она пристане. Барем је мислио да га воли. Срце га је издало, сви га преварили. Опет је сам, али овога пута згажен, сажвакан.

И волио би да је добио најгору болест, да му је банда поломила ребра, да га је камион ударио, него да му је она окренула леђа. Заувијек!

Смрт. Смрт је видио у тренутку када је замакла за ћошак камене куће којој се радовао сваку ноћ кад би прошао покрај ње до мјеста на којем би се састајао са њом. Радовао се пјесми дјечурака, лету ноћног лептира, вјетру у коси и покретним сликама у излогу, а сад би каменовао дјецу, згазио лептира, проклео вјетар и разбио излоге. И није му дала никакво објашњење након три лијепе године.

Није за препознати и више није за примјера. И нико га неће ни чути ни видјети. Ријешиће своје проклетство једном за свагда. Једном и никад више.

Проклета нека је љубав силна!

ГОВОР

Стао сам. Кад мало накривим главу могу све да их посматрам. Влага је натопила зид. Између ногу предњег реда види се да је напукао. Доћи ће и у оделима. Говорим једном од њих. Прецртао сам ту реченицу, зашто бих је упутио само неком. Говорим и знојим се. Ово је неформално обраћање колегама. Зашто користим налив перо? Не схватам, али пишем даље. Стојим пред друговима, нем. Не могу изговорити песму. Учио сам три дана. Сада реч остаје нема. Полако, осетих руку. Касно поподне могао сам да је одрецитујем без грешке. Мислим да је говор у реду. Откуда онда незаинтересована лица. Наравно, семинар је обавезан. Упорни погледи ме пожуреју. После ће моћи да пију, сад их смара успех утрпан у свакој реченици. Ходам кроз мрачан ходник. Папир са говором гужвам и бацам под ноге. Доста људи је у сали. Стао сам. Сакривени баритон прогласио је семинар отвореним.

ЗЛАТНИ ПИР

Прослава педесетогодишњице брака. Свечано. Окупљена многобројна породица и родбина.

У јеку највећег славља слављеник одједном стишава све око себе, а онда се са поносом обраћа слављеници: „Кажи сад пред свима: јесам ли знао бацати свој капут у блато, како би ти преко њега прешла чистих ципела?!” „Јеси – а онда сам га ја код куће прала!”, одговара ова ноншалантно.

ТРЕНУЦИ

Први пут сам зауставио тренутак када ми је било пет година. Путовао сам возом и уживао у звуку који су стварали точкови у додиру са шинама, погледу на мирни равничарски предео кроз који смо путовали. И онда се десило. Једноставно сам одлучио да то сећање заувек сачувам у себи. Успело ми је. Време се зауставило.

Допао ми се тај осећај и одлучио сам да наставим. Фасциниран лепотом неког цвета, реке, листа па-лог са дрвета или једноставно осећања спокоја које бих понекад осетио, заустављао сам тренутке све чешће. Вежбао сам и развио технику до виртуозности. Временом сам почео да заустављам и туђе тренутке. А онда су пријатељи, познаници и пријатељи њихових пријатеља почели да ме моле да зауставим њихове тренутке. Постао сам познат као заустављач тренутака.

Ето видите како сам развио своје способности. Заустављам тренутке чак и када нисам близу особа које их доживљавају. Сада сам зауставио и ваш.

КУТИЈА

На тротоару поред зграде у којој станујем, осва-нула је кутија пуна одбачених играчака. Одлазећи на посао прошао сам поред ње и бацио кратак поглед на садржину. Уобичајени пајаци, меде, зеке и остале крпене луткице, понеки аутомобил, камион или неко слично превозно средство. Ништа посебно.

Дан ми је био напоран и више нисам размишљао о том догађају, али негде пред одлазак кући, постао сам свестан радозналости која се у мени будила у вези са тајанственом кутијом. Питао сам се да ли ћу је видети и при повратку. Била је тамо. Искривљена и полуотворена, облепљена ружним, широким селотејпом браон боје, са натписом „Марбо”. Многе играчке биле су извучене из кутије и лежале су расуте по тротоару. Јадан приказ. Неко дете је вукло маму за руку, желећи да узме играчку. Пратио сам његов поглед и угледао старог меду коме је из стомака вирила вуна или вата, нисам успео да утврдим. Мајка му није дозволила ни да приђе кутији, али се дечак укопао и није хтео да крене даље. Жена га је најпре вукла, уз различите претње, али убрзо је попустила и узела меду са земље, осврћући се око себе, забринута да ли ће је видети неко од познаника. Дечак је са нескривеним одушевљењем меду привио уз себе, а његова срећа потпуно необјашњиво одјекнула је негде у мени и ја сам му саучеснички намигнуо.

ИЗГУБЉЕНА ПРИЧА

Јутрос сам изгубила једну причу. Баш је била лепа, онако права прича за уживање. Како сам могла да изгубим причу, питате се. Мислим, ко још губи приче? Није прича неки предмет који се тек тако може изгубити. Ево сад ћу вам испричати. Овако је то било.

Кренула сам јутрос на посао када сам угледала ту жену и њену девојчицу. Прелазиле су улицу, готово истоветно обучене. Одмах сам помислила како би то била згодна прича, и почела сам да слажем реченице у себи. Низале су се лако, једна за другом, тако да сам бр-

зо имала целу причу у глави. Али на следећем семафору прича ми је просто излетела кроз прозор и колико сам успела да видим слетела на главу једног постаријег господина. Немам појма зашто је изабрала баш његову главу. Можда зато што је био ћелав.

СЕЋАЊЕ

Сећање има специфичан ход. Ципеле које носи су дубоке и имају потпетице чудног облика. Ослушкујем... Креће се успорено по трави, па онда прелази на асфалт. Цик-цак... одзвања. С врелог асфалта преко песка до снега... Излизане ципеле. Старе, али у функцији кад све друге постану тесне. Ту су да нас подсети да је и пре било тако – необично компликовано пронаћи одговарајући калуп и облик. Тешко је бити пар, ходати цик-цак са себи сличним, истим...

Сећање хода низ падину, плива у мору, санка се на планини и увек је будно... Потребно је само чути његов карактеристичан ход... Ослушкуј...

СУЛУДЕ НОЋНЕ КИШЕ

Честе су ноћи када се излију реке из свог корита... То су дуге самотне ноћи пуне чудних неопипљивих искри страха и немира. Тишину ремете те наизменичне поплаве које ме гуше јер сам сувише ситна... Сувише. Мокра од стопала до корена главе, бесмислено размишљам о дугом топлом лету далеких деведесетих... Седим у хладној води, која ми голица грло и надражује уши, а присећам се лепих црвених сочних лубеница које су се хладиле у дворишту мог детињства. Био је август, памтим... сањиви месец који ће увек спајати двоје људи који су се заветовали једно другом до краја живота на љубав.

Дрхте ми руке, прсти ме издају... Чудне су ове кише и поплаве, оштећују сва чула, а подстичу снажан налет успомена. Честе су ноћи кад самоћа посети ум у дворишту малог велеградског предграђа.

КРАЈ ИГРЕ

Изгубила сам. Признајем. Дуго година резултат је био нерешен. Ја у предности, па он – моје друго „ЈА“. Изгубила сам не приметивши сопствени пораз. Имао је добре карте – покер... А ја само једног краља. Нажалост.

Честитам... Сада Лас Вегас чека на њега. Нема ништа, нема пртљага. Све што има јесте стари шпил карата, које као фетиш носи са собом... и, неке јефтине цигарете.

БАБИНО СЕЛО

Стигао сам у бабино село, након дуго времена. Био је сумрак, почетак прољећа. Зарасли сухозиди и пашњаци, пусте стазице, кукавичји пјев. Тек су пси изненађени мојим доласком и траци дима из двије-три кућице указивали да ту још увијек нетко живи. Иначе нигдје никога. Но цијелим сам тијелом осјећао да је другачије, да нипошто нисам сам. И чинило ми се да исто то осјећа сваки камен, сваки храст, и весели се на неки свој начин.

ЉУДИ У ТРАМВАЈИМА

Проматрао сам људе у трамвајима: натискани, мрки, непомични. Да сам дијете, бојао бих се да ће ми учинити нешто нажао. И кад би ту и тамо која трамвајска жица заискрила, чинило ми се да је то од њихове негативне енергије.

КРУНИСАНА

Моћ.

Сјај.

Живот.

Вечност.

Вуче се по црвеном тепиху дебео од крзна, тежак од злата, од драгуља.

Устају, клањају се. Обарају поглед. Поштују. На стотине душа окупљених око ње. Грациозна у својој својој савршености, она прилази, спушта се на колена и склапа очи.

Додирује златне власи и милује јој чело. Црвене се рубини, зелене се смарагди, блистају дијаманти. Под зраком надлазећег дана, у јутарњем сунцу, негде са прозора, купа се светлост, бљешти и озари јој лице, покривено осмехом благословеним од Бога.

Обожавана одувек. Дотакла је вечност. Очи су за-
сијале кад су чуле:

„Живела краљица!“ – повика дворана.

Заиграше дворске луде уз музику трубадура.

ДАМА ИЗ ОБЛАКА

Свакога дана гледам је с прозора на једанаестом.
Она на осмом – преко пута.

Простире веш. Вредница једна!

Или завесу размакне и некуд гледа кроз затворен
прозор.

И тако из полугаме, гледа она, дуго, дуго.

Делује замишљена. Мени се чини да је и лепа.

Понекад, нагло навуче завесу. Готово увек када
опази да је посматрам.

И буде ми непријатно. И кажем себи, да нећу ви-
ше никад.

А од свих около прозора, поглед ми увек падне на
њен.

Највише волим, када изађе на своју малу терасу,
уствари лођу.

Јер онако, иза затвореног прозора, чини се као за-
робљена у каквом кавезу.

А доле, на земљи, никада је нисам срео.

Или је можда нисам познао.

„FÜR ELIZA”

Вртим се твојом Жарковачком улицом. Узбрдо,
низбрдо. Као случајно. Да бих те видео.

Макар иза завесе.

Једна ружа на твом балкону, вири кроз ограду.
Као да ми се нуди.

И тако до сумрака. Не знајући, да те нећу видети.
Од јуче си на мору.

Сунце је већ отишло на друго место. Ружу је про-
гутала тама. А ја чекам. Не бих ли бар, чуо звук твог
пијанина.

Нека друга фигура промиче твојом собом. Чини
се пунијом и нижом. Навлачи тешке сомотне завесе.

Сутра ме, нажалост, твој сокак неће видети. Кр-
сна ми слава. Али прекосутра, на Патерице, свратићу на
неки круг.

Окренем низбрдо. Лагано. Одјавни поглед на дво-
спратницу твојих родитеља. Баш нека – господска кућа.

ОТКРОВЕЊЕ

Црквена звона огласила су се неочекивано. Злослутне мисли почеше да навиру заједно са преиспитивањима.

Пре доста година, у напону снаге, клечећи скрушено у најскровитијем делу цркве, тихим гласом молила је за спасење душа посрнутих. Оче, грешни смо, шапутала је кроз трепераву светлост разгорелих свећа, подари нам снаге да истрајемо на путу... и прекрстивши се неколико пута, напустила свете одаје. Просјаку испред цркве уделила је више него што је икад сањати могао.

Након толико времена пита се хоће ли јој макар динар уделити.

ПОРЦИЈА

И опет нова прича. Фасцинира лакоћа којом промашаје преображава у победе. На нејаким грудима већ недостаје простора за ново ордење, па их качи по завесама уместо лептирића који одлепршаше заједно са децом. Али то не ремети ауто-фокус. Центар свемира је ту – звезда у пуном сјају. Сваког јутра пре него што избљује остатке ноћног лудила и припреми олтар за нову сесију, на тренутак размени поглед са непознатим ликом у огледалу, намигне шеретски и задовољним осмехом крене у нове походе.

ФЛУИД

Кад прошета његовом улицом, поглед сакрије у крошњу испод стрехе. Ту се некако осећа најсигурније. Отуд посматра преливе, одсјаје, боје претаче у блиставе тонове. Потом их бере пре него што сазру да распрше наговештаје.

У повратку сакупља мирисе, успут расипа сочне плодове као трагове, да затрепере и пробуде успаване дамаре.

ОШТЕЋЕНЕ СТЕПЕНИЦЕ

... Али, *онај запис* Тоди није показао...

Ваљда – не због факта да води дневник, нити што се записано односи на њену сестру, већ због *обrade* примећеног, која, бојао се... не би наишла на вереничино разумевање.

... Јер, заиста... пошто је видео Емилијину кућу: урушен под, оштећене степенице, врата која тек што се нису откачила од рагастола; пошто је видео и Емилију – није могао да види и њену душу: тачна осећања и мисли. А, баш је то био предмет „прецизне дневничке обраде”. ... Те, Тадија, који цени тачно писање, а због беспрекорно написаних службених аката од претпостављених и сам хваљен – није Тоди хтео да предочи *очигледну литерарност ових редова*.

– Страхујући да би се забунила, помислила да га премало познаје.

„Јер, ко зна где га лавиринти душе... макар их показао једино тиме што је Емилијину на онај начин био у стању да обради... могу одвести.”

– Страхујући да би морао да доказује да се *описани излети* не косе са личношћу цењеног службеника и цењеног члана велике породице Панић. ... Страхујући да ни себи још увек није доказао...

РАСУШЕНИ ПРОЗОРИ

У својој кући... Емилија је најчешће са метлом у руци; кад већ није са крпом за прашину или варјачом, над шпоретом.

Али, то је све што може да уради, док поцепани тепих не може да замени новим, поготово што би исто требало учинити и са трулим даскама испод. Не може да спречи љуспе креча да падају са плафона, промају, коју стварају расушени прозори итд. – пошто за све треба средстава.

... А, она, иако у кући агилна, по питању „како прибавити новац” остаје „без идеје”, јер ту већ почиње „велики свет” и витлање „великих истина”, за њу недокучивих.

... Тј. у стању је да докучи једино *естетски ниво*.

... Наравно, пошто се, претходно, и *велики свет* уруши у детаље. Емилијиним оком комбиноване у мале целине божанствене лепоте.

Какве, уосталом, могу несметано да постоје и у тој рунираној кући – али тек пошто естетској вољи пође за руком да саставке развеже из мреже, што ју је исплео јад. А у коју је ова породица ухваћена.

ТРУЛЕ ПОДНЕ ДАСКЕ

Толико ускраћености у свакодневном живљењу: да прехрањује децу онако како би требало, а понекад и икако; да купује најнеопходније ствари, а камоли нешто ради задовољства. Или, кад зажели – оде у позориште, биоскоп, кафану...

... Скоро свака жеља остаје неостварена, па се Емилија – „нема за шта ухватити” – кад јој трошна кућа, са трулим подним даскама, наметне осећај – „да губи тло под ногама”. Али, долази у искушење – па се већ и устручава да нешто пожели.

... Све више помаже Кирилу – плете његове лажи. ... Као да се празнине њиховог живота баш тада „затворе”, прекрију... ваљда, згранутошћу. Да може да „чује” *звекет* којим се лаж од неке одбија и, ето, објављује: да стварност, ипак, постоји.

Што чини и сан: да је своје жеље материјализовала; те да њена украњена деца, лепо покућство, као и радости догађања у позоришту, потврђују овај свет *топлином* постојања.

КАЛУП

„Је л’ могу да опипам твоје срце?“, питао је.

Пренула се из размишљања, подигавши поглед према њему. Посматрала га је нетремице. Овај пут, он се збуни. У њеном погледу није било изненађења, тумачења, подсмеха. Ништа од оног што је очекивао. Поглед је говорио „Само изволи“, или је он то тако тумачио.

„Можда моја рука, моји прсти нађу свој калуп“, настави он са извесном дозом храбрости и знатижеље. Допадала му се ова реченица. Волео је да збуни саговорника.

Девојка узе гутљај пића и понуди младића цигаретом. Прихвати цигарету али је не запали. Већ је постао нестрпљив самим тим и нервозан. Могао је да осети знак питања над својом главом. Неприметно затресе главом не би ли га тако распрашио. Тренутак се испунио тежином.

„Калуп је деформисан, рече она благо. Много руке је оставило трага, неки су дубљи а неки површни, али се ниједна рука више не уклапа. Може се уклопити само по који прст, и то са муком.”

Хтео је да каже нешто духовито, пребирајући у глави неку фразу као да тражи затурени предмет у регистру, али је остао нем, затечен. Овај пут, изгледа, НАД-ИГРАН.

ОН

Био је један од оних који су живели живот како доликује зрелом и стабилном младом човеку, равном линијом. Без таласања. Тихи прогрес природним старењем организма. Лице је добило изглед смирене и сталожене зрелости. Покрети су благи (без таласања). Причао је тихо, смирено (без таласања). Живео је тихо (без таласања).

Само би понекад притајена звер разбила унутрашњу баријеру, нахраћену сујетом. И онда би поглед био фиксиран према саговорнику за секунду дуже од нормалног контролисаног стања. Тада би саговорник у тој секунди ућутао. Постао би нем. Збуњен. У тој секунди речено је више од вишечасовног разговора.

Као када посуду напуниш водом.

МУЗИКА ТИШИНЕ

И све те црно беле дирке са глазуrom сада су се срамиле сваког додира са прстима. Сада су биле толико неме, као да су одувек такве. И цео тај дрвени махагони сјај постао је обична скаламерија склепана од половних дасака, олупина на ногама, празна кутија за скупљање прашине и тајни. А жице су се, ваљда, заувек скамениле чувши музику у њој док га гледа. Њене мелодије нису чиниле половине, нити четвртине нота. Не... Него? Него тако сићушни математички незамисливи делићи нота, од којих је преко погледа умела да компонује најлепшу музику тишине... Тишине? Па да... Јер њене ноте биле су толико високе, толико изнад других просечних љубави, да нико није могао да их чује. И њени виолински кључићи, које је стављала на почетак сваког новог реда, били су запетљанији и нису одговарали ниједном катанцу. Ваљда је зато остала увек тако заробљена у себи као балерина у музичкој кутији, која се врти у круг, чекајући да је он навије. А он? За њега се ништа не зна тачно. Кажу да када је она сломила зглобове од предугог стајања на прстима, покушавајући да види његово лице и када је напoкон погнула главу и расплела своју косу, у њему је настала празнина клавирских размера, коју више ни једна музика није могла да испуни... Кажу да је било тако...

ПОТОП

Пошто смо се одрекли свога Бога и гласали за другога, кажњени смо потопом. Све је то било записано у Манифесту комунистичке партије. Данима је падало. По мрклом мраку, под кишом куршума, уплашени и полуписмени, укрцали смо се у барку. У складу са принципом братства и јединства народи су укрцавани у паровима. Киша је падала деценијама, свуда око нас била је вода. Нигде копна, али смо, у односу на неке друге, успешно пливали. Но, временом је почело отимање око тога ко ће држати крму, а ко веслати. Више нико није хтео веслати. После ко зна колико година вода се повукла и барка се насукала. И на сувом, почела тонути. Док смо је панично напуштали, срицали смо њено име. Тек тада смо схватили да је наш вођа, оне ноћи, погрешно прочитао њено име.

И грешком нас укрцао у АВНОЈЕВУ барку.

ИМЕНА ЛУДА

Повели су нас у боље сутра. Формирана је уредна колона, ишли смо ко један. Предводио нас Магарашевић. Око врата је имао велику клепетушу.

Пут којим нас је Магарашевић предводио трасирао је онај који је у руци имао штап и ишао иза нас. Презивао се Чобанов.

Да се не разбежимо на све стране старао се један велики, длакави, који је стално режао. То је био Шаровић.

На пристојној удаљености од нас чуло се злослутно завијање. То је завијао гладни Курјаков.

Нас, који смо били у средини свега овога и беспоговорно следили Магарашевића на путу који је трасирао Чобанов, звали су Овцин, Козадеровић, Коњовић, Волић, Говедаревић. Једним именом, Стоканов.

Чобанов нам је обећао, када будемо стигли на зелени пашњак, да ћемо сви живети као људи.

И бићемо Блесићи.

ТРК

И испред и иза мене људи. Сви бесомучно јури-мо.

Не знам да ли некога прогоним или од некога бежим.

Нико то од нас не зна.

Ко стане, прегазиће га и једни и други.

У њему самоме.

НАВИЈАЊЕ ФУДБАЛА

Били смо у кладионици да нешто зарадимо, а сада идемо на дерби да мало навијамо. Ако је спорт само игра, кладионице му дођу као забавни парк. Наши су играчи скромни и лепо васпитани. За једнога нисмо ни приметили да је кажњен са шест утакмица неиграња. Клуб нам је на мукама у спајању младости и искуства, јер је младост обично премлада а искуство преискусно. Зато што на свакој утакмици попасу трава нам је добро одржавана.

Обећали су да ће и данас да оставе срце на терену, и већ средином другог полувремена, не само да су оставили срце, већ су и испустили душу. Ако су лопте округле а беже од мреже, мора да копачке имају какве ћошкове. А да су били мало храбрији, не би им се десило све чега су се плашили.

Један делија са севера толико воли звезду да је сунчањем са тракама на телу добио црвено-беле нијансе. Неволје су наступиле када је крајем утакмице боја почела да се мења у црну. Ипак смо ми спортска нација, па се и овога пута навијачки дух пренео на улице. Били смо на Маракани да гледамо дерби, а сада идемо кући да гледамо фудбал.

ТРОУГАО

По томе како је гледала на ствар, знао сам да се спрема да узме ствар у своје руке. Ако се супротности привлаче, ја сам високо моралан човек. Али срећа је би-

ла курата, тачније, био је то срећко: „згодна женска, плус незгодан мушкарац, једнако – невоља”. Њен драги је био подземљак, малограђанин и велесељачина, импулсиван као мобилни на ромингу. Да гледам са његове тачке гледишта, ставио бих тачку на гледиште.

Љубавни троугао није ништа друго до три бића сатерана у угао, од којих једно мора да доживи нокаут. Покушао сам да се дозовем памети, али ме је издао глас. Пружио сам му прст, он зграбио руку, а затим и штап. А ко се штапа лати, попије батине – била је то кугла у вугла. Није ме бринуло што ми се лоше пише, пошто знам добро да бришем. Човек који не зна за пораз, напосто је обична незналица.

Зато што се све добро завршило, сада ми је зло и наопако. Најтежи тренуци доносе избор између две могућности: или ћеш да се сабереш, или ћеш да се одузмеш. А пошто је ракија наш бренди, нисам се дуго двоумио. Сео сам да напишем песму, а испала је прича. Срећом, не волим риму.

ОЛОВНА КРУНА

Њихов стан је био хладан, иако је намештај био леп. Они су водили грозничаве животе. Чак су и своју децу увукли у механизам који је претио да их сажваће. Нису их пуштали да развијају сопствене жеље. Пажљиво одгајани наследници нису могли да дишу испод њихових тешких крила. И никада нису успели да побегну од сенке. Вештачка оплодња. Индоктринација и лакоћа навике. Балон пун врућег ваздуха. Они су више ценили форму, лицемеран ред, а мање искреност. Ништа на свету није постојало што они не би подвргли критици. Оне који не воле да глуматају називали су будалама, а не храбрима. Били су изоловани и нису пуштали друге да без најаве пређу праг њиховог леденог дворца. Живели су у паничном страху да не кажу превише. Нарочито нису хтели да говоре о ономе чиме су били незадовољни. Ни себи нису смели да признају какви су уствари. И тако су се таложили густе седименти горчине. У својим фригидним животима нису проналазили потврде сопствених убеђења за којима су вапили. Где је ту мир? Тамо где су кренули и стигли, ипак га нису нашли.

НЕЖЕЉЕНА ТРУДНОЋА

Испод рибизле поред планинске куће девојке су волеле да се сунчају. У том селу није живело много људи. Права супротност људским мравињацима какви су данашњи градови. Овде је сваки дан личио на викенд. Домаћице су месиле погаче, клинци су брали боровни-

це, путеви су мирисали на пољско цвеће... Ништа није нарушавало сунчану тишину. А онда је застао да се одмори један стари светски путник. Он је увек живео гласно, своја сурова искуства сејао је свуда по свету. Његове речи су трезниле. Сељаци су зазирали од новог и непознатог, нису желели да знају више од онога што већ знају. Презнојавали су се у таласима, док је случајни странац отварао многа питања на која нису имали одговор. Они су били бело, а он црно. До сада су успевали да пажљиво закључавају свој интимни свет, тако су се бранили од уплива савременог и исквареног. Промена се догодила веома брзо. Осећали су неки чудан замор у потиљку. Одједном су их мисли нападале као рој комараца. Сада их је сакатило нејасно осећање страха од су-трашњице. Ако кажеш мрак, појешће те мрак.

СВАЂА

Нисам ово рекао још ником. Ја сам Вам се јучер посвађао са својим сутра. Јесам, зашто се чудите!!!!?
Баш ме брига, ионако иза сваког буђења јутра нестаје једно сутра, па што ће онда мени сутра док се будим. Довољно ми је и ово сад, ово ДАНАС. Сутра нек буде како буде. Нећу ја више ништа планирати за сутра, ја ћу лијепо само жељети. Ето, ради тога сам се јучер посвађао са сутра, па нек буде како буде, а некако бит ће све док свиће.

СМРТ НА НИЛУ

(По А. Кристи)

Да је којим случајем Месец имао очи, док је бацао светлост према том кутку Земљине површине, могао је да види омален собичак са ниском таваницом и оскудним светлом како се окреће око њих двоје, док плешу загрљени. Једино он, Месец. Других сведока њиховог тајног договора није било. Правила и закона, чак ни оних о поштовању људског живота, тога такође није било у том договору.

Да је Месечева светлост била поглед, могао је да завири у слике планова и жеља које се преливају из једних очију у друге, док се њихова два тела обавијају мелодијом са истрошене плоче која се врти на јефтином грамофону. Мало даље, на дрвеној столици са искрзаном ивицама, видео би похабан кофер из којег вири рукав кошуље и пружа се до дрвеног пода преко кога никада није био раширен тепих.

*

Да је површина реке била огледало, у њему би могла да се виде дешавања на броду који је секао њене таласе: детектива који их је разоткрио, и затечени, збуњени поглед младића неодвојив од девојчине појаве која у руци сакрива последње преостало решење за њихов *бег у бољи свет*. Прислања га прво уз његову слепоочницу, а потом уз своју.

ДВА ПАРАЛЕЛНА МОНОЛОГА (БЕЗ ШАНСЕ ДА ПОСТАНУ ДИЈАЛОГ)

Био сам лутајућа празнина у којој ништа није могло да се задржи. Ветрови су развејавали сваку моју мисао још пре но што бих схватио њено право значење. Убијала ме та промаја и страх да ће ме разнети на све четири стране света, да ме неће бити, и што је још горе, да неће остати ништа иза мене, никакав траг да сам *био*. Да сам постојао... То сам био док нисам срео њу.

Хтео сам да јој кажем, све, баш тим речима, али сам одустао. Шта ако грешим, ако она није искрена него се само добро претвара? Боље да ја одустанем. Ако она није права, онда би била страшна грешка рећи јој нешто тако крупно. А ако јесте, разумеће и без речи...

*

Ловила сам осмехе којима је скривао своје праве мисли, (кад већ нисам могла до њих) као и искре нежности које би се прошверцовале у његовим погледима, и одлагала их на сигурно место. Да могу касније, неометана другим утисцима, сама, пажљиво да их разлиставам и слободно да им се препустим. Касније, кад останем сама и не будем више морала бити на опрезу да ће он видети да умирем за њим...

Душан Ђорђевић

ДРЖИТЕ ИМ ПАЛЧЕВЕ

„Не гладујте мирно. Поједите нешто на силу”, користио је ћерку и сина. „Продала је невиност багателно. Заљубила се. Син, нити пије много нити мало. Таман толико да никад није трезан”, гунђала је жена. „Имајте срца, држите им палчеве да би могли да вам покажу средњи прст”, поручио је деда док су се спремали да му запале свећу изнад главе.

ИСПРЕПЛЕТАНОСТ

Допадају ми се приче које бих волео да и сам напишем. Ипак је оно право када ми неко исприча нешто што ми се учини да ми се догодило или да сам сањао.

Ова прича је једна од таквих:

„Први пут сам у овом граду. На ово предавање дошао сам када сам видео плакат који је био прилепљен на излазу из аутобуске станице. Пошто тек сутра настављам путовање, одлучио сам да дођем. Чим сам вас угледао, знао сам да ћете ме саслушати. Не умет то да објасним, али ми се чини да ни ја ни ви нисмо овде случајно.

– Ако се неко од нас двојице сада пробуди, нека запамти оно што је чуо или оно што је причао, јер наша лица у стварности имају сасвим другачије црте. Не знам ко је то рекао: ви или ја?

Пробудио сам се када је аутобус улазио на перон. Чим се зауставио, изашао сам и узео ствари. Затим сам кренуо према излазу из станичне зграде. Плакат на ком је било обавештење о предавању, на ком ће бити говора о краткој причи, уопште ме није изненадио.

И, наравно, зато сам овде.”

СУСРЕТ

Беше једном неки човек који је, такорећи, имао све. Али му то није било довољно. Па је кренуо да тражи шта би то још могао да има, а да није имао. И, наравно, доспео је у пустињу. Савладао је многа искуше-

ња. Оно које га је спасло, било је и најтеже. Наиме, остао је без воде.

Да се није догодило чудо, ова прича не би била написана. Не знамо на шта је помислио када је угледао човека са две мешине пребачене преко рамена. Нити можемо да знамо о чему су разговарали. Јер приче не пишу они који су избављени, већ они који то још нису. Једино нам преостаје да њихов кратак разговор замислимо, на пример, овако:

„Добри човече, добићеш део мог богатства, ако ми помогнеш да утолим жеђ,” завапио је први.

„Овде нам твоје богатство није од користи, као што ни ове мешине са водом, тамо одакле долазиш, немају посебну вредност,” рекао је други.

Великодушност и разумевање нас приближавају, а различитост путева којима идемо чини наш живот занимљивијим.

ОН И ОНИ

Стеван је незаинтересовано седео и зурио у мобилни телефон, ишчекујући поруку или позив, па да изађе. Његови родитељи, са комшијама, распричали се о прошлости како им је лепа била и како су лепо живели. Величајући моралне вредности и упућујући критику данашњој омладини како не зна да живи правим животом, не поштујући ни себе, ни оне са којима живе. Мислили су да тако позитивно утичу на младог Стевана. Он их је „слушао”, али ништа није питао, а није ни покушавао да се укључи у разговор.

Четворо старијих су уживали у причи и успоменама. Када зазвони телефон Стеван се одмах јави:

– Ја сам... Шта радим? Слушам четири моторца како негују успомене, а ја сам под фонтаном.

– Како? Збуњено га је питао саговорник.

– Па покушавају да ми преседе њихове успомене... Видимо се за десет минута... Кул... ОК... Прва лига...

Када заврши разговор он устаде.

– Идем, рече он и изађе.

Отишао је без поздрава, а они су ћутке зурили у затворена врата.

КУЋИЦА

– Увек си причао да ћемо једног дана имати кућицу, подсети жена мужа.

– Јесам. Потврди он.

– Па када мислиш да имамо ту кућицу?

- Када за то буде време, жено.
- Време све брже пролази, мало љутито рече она.
- Знам, сложи се он.
- И каква ће бити та наша кућица?
- Вечна.

ПСИХО ШОК КОРИДОР ГОСПОДИНА ЗЕЦА

1,2,3,5 – оде зека на онај свет
8,5,3,1 – твоје крви он је жедан
7,8,10,9 – у сну уђе у твој кревет
1,1,5,5,0 – мрда ухом, јеси л' чула?!

– Доци, доци, мали зеко!

Зека пека гледа снено оштрицу сатаре.

– Има чика шаргарепе за шапице лепе.

Зека пека мрда њушкицом, и то ради врло глупа-
во.

– Чорбица мирише, зеке нема више.

И уши му се шире. Блееса.

– Паприкаша ја бих јео, 'ајде зеко дај ми део.

Зека се затрча да ћапи шаргарепу. Сатара се спусти. Зе-
ка неколико пута затрза ножицама у самртном грчу.
Меда скиде маску с лица. То је у ствари била лија. Це-
рила се надзорној камери 3. спрата психијатрије. Врте-
ла је сатаром:

– Ума бам ба умба! Ке-ке-зела!

Добри доца поче давити главну сестру:

– Докле више?! Докле?! Докле?!

Лија је у коридору плесала са мртвим зеком.

Наш учитељ је само покушао причом да орасположи
Нецу. Ко је могао знати да ће му украсти сендвич. Це-
рекао се и јео га ту пред нама, хам! хам! Његове чељу-
сти урађаше у млевено ткиво пљескавице. Мрдао је но-
здрвама тражећи помфрит. Стегла сам торбицу што сам
могла јаче и плакала. Његове уши почеше да расту...

ДАЧО, ВОЛИМ ТЕ

Шта ради та милиција... кад се жешће напијее? Мамуран. Треба да покупим ћеру из вртића. Дехидрирао. Треба да покупим лову из пицерије. Чувар закона придржа део себе на измаку из гаћа и обори слику са венчања. Био је тако мршав. Сад му длаке избијају на егзотичним местима. Његова појава је велики подриг. Ударила лактоза по напупелим дојкама. Дежмекасто одшепа до комшијског стана. Да л' ће рећи: Добро јутро, можете ли ми објаснити шта ће моја кеса за ђубре још увек испред вашег стана? Речи некад не могу да изразе плимину емоција. Зашто, зашто људи тако греше? Ако си курва, а очито да јеси, што глумиш кучка да си? Претиш пандуру са полицијом? Вежи тог полупичкастог мужа што на федерима извирује испод твог пазуха. Било како било, ти људи су криви и само сналажљивом аперкату supercop-а можемо захвалити што је још једна неправда исправљена. Јунак наше приче је пандур наших дана. Себе доживљава обичним супер-жацом. Али будимо реални, која је разлика између супер и психо? Just cop.

Не бојте се, закон је у сигурним рукама. И те руке цепају пријаву.

Некад људи изненаде, изађу из оквира професије. Врате боју овом свету.

НОВО УПУТСТВО ЗА УПОТРЕБУ

Издаје се ново упутство за употребу, али са ограниченим дејством трајања, без гаранције, уз могуће ризике по здравље грађана, али и околину, без могућности надокнаде трошкова, наравно с циљем поспешивања свих резултата рада и уз одложено плаћање, али на три рате.

ЛИВАДСКИ ЧИСТАЧ

Мали дечак није ни сам знао шта прво да уради, да ли да помогне оцу у радионици или сестри у башти. Бринуо је због оморине која није јењавала и помора који је захватио околна села. Мазио је црног мачка, свог најбољег пријатеља. Рутину сматрам опасном, говорио је себи. Монах је редовно навраћао, трудио се да молитвама одагна авети смрти. Анђео Рафаел се једне ноћи изненада појавио у сну испред монаха и посаветовао га којом биљком да лечи људе од куге. Мали дечак је помогао ревносно у брању чичка и справљању тинктура. И сам је осетио стимулацију органа за варење, јетру и панкреас.

Осврнуо се око себе, био је то десети век, али је највећи непријатељ планете, чини се, ипак, био човек. Многи живе од нашег страха, чуо би увече мајку. Преселио је део ливаде у своју кућу, справљао тинктуре, нове и нове и учинило му се да неке звезде неће никад остарити.

СВЕ ЈЕ БЕЛО

Једног дана ће јој већ бити јасно. Помислих то у моменту кад сам сео замишљен у купеу. Сео сам до прозора. Иако је пиксла препуна, ко зна чега ипак, ме пристојност привукла да седнем до ње и ту тресем пепео. Кад сам повукао први дим, воз је кренуо. Дим цигарете се некако сјединио са паром коју дисање путника споља ствара на хладноћи. Зима је тек почела, а јако је хладно. Ако се удахне отвореним устима као бритва хладноћа допире до грла. Чак је и папир новина на хладноћи постао грубљи.

Док размишљам и листам новине, повремено бацим поглед кроз прозор. Напољу је све бело: бели кровови, бела поља, бело небо, бело је и зубато Сунце које својим зрацима појачава општу белину. Толико је све бело да ми требају наочаре за Сунце. Трудим се да не примећујем остале путнике. Сести у купе воза је често као томбола: могу ту испасти различити путници. Овог пута сам вероватно у складу са расположењем, извукао најгоре, само дно људске врсте. Неокупани, непристојни, заударају на малограђанштину и простоту. Некад треба јак стомак за седење у оваквом друштву. Тудио сам се није да нисам, поготову што ми је једина опција паклено хладан ходник. Мирис устајалог ручка из неке кесе ме отера на ходник да пробистрим мало мозак на хладноћи. Увек кад се деси слична ситуација преиспитујем себе где сам погрешио. У тој анализи некад одем и предалеко, да уопште заборавим и о чему размишљам.

ПРОЛЕЋЕ ДОЛАЗИ У НЕКУ СУБОТУ

Дошло је пролеће. У сивом друштву, општег пропадања и са све мање наде у боље сутра, дошло је пролеће. Ушло је у закржљале сиве хелије, погурених пролазника и намрштених пацера. Дошло је и до критика дежурних критичара, који су били у праву у погледу и овог пролећа. Ушло је чак и у животе просјака.

Пролеће је отворило и прозоре. Током зиме нагомилани уздаси, псовке и расправе су изашле за пролећем и запухнуле град. Док се облак сивила полако спушта као магла, он крије Сунце које су сви тако ишчекивали, мислећи да ће бар овог пролећа да их огреје. Жао нам је ово пролеће је омануло, чекајте следеће.

Ушло је и у учионице. Деца пишу саставе и цртају цртеже на тему долазећег пролећа. Састави су као новогодишњи, пуни жеља и снова, које ово пролеће може донети. Може. Чак су и пензионери пожурили да заузму што бољу клупу, са више сунчаних сати. Сви су изашли у сусрет пролећу, само фале оптимисти. Где су оптимисти? Они су се, кажу, зимус тајно спаковали и побегли од пролећа. Њима је још једног пролећа превише, радије беже тамо где је зима.

Изађох и ја да сачекам то пролеће. Толико сам желео да видим то сивило да сам одмах натакнуо наочаре. Јер са наочарима не видим сивило, нити униформне људе, који ми се лажно осмехују. Наочаре су подешене само да разликују, њу. Она је наишла, сва насмејана и позитивна, складна у свом савршеном нескладу. Са бојама и светлошћу под руку кренух у сусрет пролећу. Чак се и Сунце појавило, сад су ми наочаре већ имале своју праву сврху. Тако је и мени дошло пролеће.

ШЕСТ

Ноздрве се раширише. Удахнуо је дубоко, затворених очију. Мирис кише. Мирис кише. Ништа лепше, помислио је. Отворио је очи и загледао се у сивило неба. Кретао се лаганим корацима. Једним потезом убрао је велики плод парадајза. Слатки сок је заплео игру са чулним рецепторима на његовом језику. Из куће се зачуше најлепши звуци икада написани. Моцартова „Чаробна фрула”. Савршено бели зуби забљешташе. Окрећу се и угледа своју прелепу вереницу како му долази у сусрет. И склопи очи. У његовом уму се створи слика најинтригантније жене коју је икада упознао. Кристално јасна. Сећање на недовршену причу скамени нешто у њему. Кап неслане воде клизну по његовом образу. Могао је осетити сваку ћелију како сише ту влажност. Никада није плакао, небо је то чинило уместо њега. Сада, била је провала облака.

Девојка, покисла до голе коже, стајала је испред њега. Осећао је њен дах на својим уснама. Сасвим тихо рече: „Волим те”. У истом трену гром удари у кров куће. Ситни комади црвеног црепа летели су свуда око њих.

ЗВЕЗДЕ

Гледам у свој живот до сада. Испреплетен је лепотом, срећом, тугом, радом, муком, неизвесношћу. Све је везано као вреж бршљана, искићено као сеоска башта цвећем.

Сећам се.

Једном давно, у младости, у заносу среће и љубави, мој Драги и Ја, лежали смо у брачној постељи. Устала сам, отворила прозор и позвала га: „Хајде Драги да гледамо и бројимо звезде.” Пресекао ме је својим прекорним гласом: ”Даћу ти ја, звезде. Лези и спавај.” Нисам се вратила у постељу. Дуго, дуго, стајала сам поред отвореног прозора, уз ведрину ноћи и лепоту звезда. Морала сам сама да да их волим, да их бројим, да уживам у лепоти звездане ноћи.

Из те љубави, уз звезде а и без њих имам троје деце.

ДИЈАЛОГ

Погледом је пратио док сам палцем окретала прстен око домалог и одговарао лаганим поигравањем колена десне ноге. Ћутали смо.

Одабра влат некакве травке и њиме стаде упорно ометати пут једног мрава у прабини испред себе. Стрпљиви нерви заголицаше ме око очију и оне заискрише.

Нагло се окренусмо ка крошњи иза леђа. Пар чегртуша заклепетао у грању мрсећи крила, перје и гласове, а потом се утиша.

На његовој руци сат избија два-три откуцаја. Седам.

Дубок уздах отео ми се и поглед приковао за даљину.

Ухвативши га одмахну главом, слеже раменима и диже се полако крећући стазом ка хоризонту где је црвена лопта падала у жбуње.

Ћутали смо обоје.

ПЛАКАР

У зиду стоји хаљина за вечерњи излазак. Крај ње венчаница. Наспрам икона. Путовање беше пуно незаборавних сати. Одело беспрекорне ивице, налази се са десне стране. На левој нема ништа. Данас. Жут смокинг утонуо у сивило времена. Вакумиран у дубинама њеног унутрашњег плакара. Моли се за своју верност због ми-

сли којима дозволи да понекад наиђу јер јој се чини да их нико не може видети.

Нафталински дах плакара наликује угробљеним успоменама.

КРАТКА ПРИЧА

Започињем кратку причу. Језгро, дакле суштина, уз обавезно присутан наговештај фабуларне разуђености. Неписана правила о вредностима вребају из свих, наизглед невидљивих, бочних прилаза. Немост белине празног папира занемљује снагу изрази. И снагу мишића и нерава. 3-3-3...

(...) Испод очних капака долина, занемарљивих граница. Ваздух беспрекорно свеж те у њему реченице плутају као ваздушни мехурићи у закривљеној посуди с водом. Мисао се шири, буја црпећи састојке тла и без корена. Обећава, налик плъуску по испуцалој земљи и дозив је отворене, први пут наслућене праискони... Биће.

Пренух се. У руци перо, на поду хартија, започета реченица. Испод прозора колона војника маршира врелом калдрмом: лева – десна – је'н – два!

ЕМА

*Како заварати бездан у дну утробе?
Где се сакрити док кише спирају смисао уздаха?*

„Па, где је више? Отишла је негде и нема је.“ Погледала сам зачуђено човека који се по свему судећи обраћао мени. Слегла сам раменима, као што обично чиним у оваквим ситуацијама, и окренула главу. Човек није престајао да говори. Све што сам разазнавала тицало се некакве жене која никако да дође. Таман када сам хтела топло да му препоручим да оде и пронађе ту своју некултурну сапутницу, наишао је аутобус. Уф, лакнуло ми је. Ко би се сада ту објашњавао, људи не трпе савете.

Устао је пре мене и кренуо ка аутобусу. У рукама је држао разнобојне торбе којима је журећи, ударао пролазнике. Људи су гунђали, а човек није престајао да се пита. На самим вратима аутобуса смо се сударили. „Где си?“, викао је док ме је одгуривао торбом. Била сам бесна и у исто време потпуно збуњена. Нисам успела ни да се окренем, а већ је уследило добро познато питање.

Из аутобуса сам га видела како ужурбаном иде од перона до перона, све нестрпљивије вичући. Свака реч се јасно чула, као да и даље седи уз мене. Или су се речи укопале у уши и одзвањају без престанка. Сви путници су гледали у њега, а он је деловао као да игра неку само себи познату монодраму. Чекала сам наклон, уда-

љавајући се са станице. А он је стајао на перону гледајући беспомоћно у небо. Као да изговара последње речи, викао је: „Ема!“

ПУТУЈУЧИ БИНГО

— Тако ја, ћим видим да че им дојадим искам паре за воз па се одтрангељам код други роџаци. За два-три месеца цел' круг ги направи. Код сви' сам се пришљамчивала по кој' дан, и ники ме неје, не д'о Бог, отер'о, ал' ме неје премлого ни задржав'о. Најдобро ми беше код брата од ујца Драгета Банчулу и снајку Жизелу, у Бачки Моноштор. Узели ме људи од доброту и пајзили су ме каи да сам њина, оћи да немам. Ма сфатила сам, грци су и од мен', пара ић немају, а с децама спију у истем собчету. ... Куде чу даље још че поразмислим. Затој сам сишла у Београд јутроске, да се снаџем ди чу. Од кад дођов с Космет, бегам ли бегам од једни до други, а несам за нигде, јер ме многи грду и подцењавају. Још ми неки реће, да га подсечам на путујучи бинго — ком чу у гајбу да цапнем, па да се дава на трошак због саран'у. А ја би вољела да се докрајишем кад с' укаћим на воз ил' у аутабус, на пругу ил' на џаду ... било куде!

САМО МИ ФАЛИ ДА СЕ УНЕВЕСТИМ

Вербално се надгорњавам са Цврцајлом, док подпирем шанк с другим цмољавцима. У скорије доба, пожалила сам се како се снебивам и очи да сведем, јер, у ноћној мори, стојим поред њега пред дежурним попом у Лас Вегашкој венчаној капели!

— Што је бабцу мило то му се и снило! — Цврцајлу је челенка сјајнула као бљескавица фото-апарата. — То

је зато што сам мекушавог срца и брачну понуду још држим на снази!

– Аох, тужна ти сам! Само ми још фали да се уневистим па да ме, као прави балкански муж, овластиш да ти стружем курје очи!

– Спојила би посао са задовољством!

– Нисам ја те среће! Мени ће запасти неко секаперсаст, а не мачо к’о ти, „пљунути” Татарин из *олујних хорди*!

– Још кад би ми зашла у примаћу собу и безецовала леопардисани ћилим пред фотељом! У наносекунди би с’ватила да сам ја човек твог жића!

ИСТО ТО, САМО МАЛО ДРУГАЧИЈЕ

Једног предивног пролећног дана у гнезду мама патке, тик до Златног језера, излегло се једно необично паче, сиво и неугледно. И што из злобе, што из незнања, остали пачићи из гнезда, али и све животиње из околине почеше да се ругају несретнику. Јадном пачету није преостало ништа друго него да оде што даље од понижења. Али Ружном пачету се није ишло од куће. Наслућивало је невоље, тамо, у белом свету. Не двоумећи се превише, оно се брже-боље обрати познатој маркетиншкој агенцији образложивши им свој проблем. Агенција пак, агресивном и циљаном медијском кампањом под називом „Сиво је бело” објасни народу да њихов клијент, тј. Ружно паче, није никакво ружно паче већ прелепи лабуд. Готово истовремено, као по диктату, што бисмо рекли, али зато врло организовано и једногласно, у акцију афирмисања различитости ступише и НВО (невладине организације – прим. аут.) које ставише тачку на случај потврдивши да је Ружно паче, према свим међународним конвенцијама, у ствари Величанствени лабуд. И тако захваљујући Ружном пачету, пардон Величанственом лабуду, нетолеранција и дискриминација беху заувек протеране са обала Златног језера.

СТАРОСТ

Сваке суботе је тамо, у хладу велике липе, баш на углу Зелене пијаце. Забрађена увек чистом белом мара-

мом поређа испред себе пар свежњева сувог кантариона, хајдучице и венац белог лука а онда тихо и нетремице погледом прати бучне и насртљиве препродавце пластичних којештарија и дебеле сељанке – футарке.

Прилазим и загледам.

– Нек одстоји четрес дана у зејтин или још боље у маслиново уље, ако имаш – каже док купујем неколико главица белог лука и свежањ кантариона.

Климам лагано главом и одлазим чврсто стежући избледелу најлон кесу док она остаје окружена шареном и ускомешаном гомилом трећег Вавилона, ту, баш на углу Зелене пијаци, у хладу велике липе.

MY WAY

Расла је на самом крају њихове велике баште, тик уз улицу. Стара, благо накривљена шљива џанарика, увек окићена дечурлијом која цичи и скаче била је наше омиљено место за игру. Звали смо је Благунка јер су њени тек формирани, још зелени плодови били слатки или благи, како смо говорили. Узалуд су нам родитељи забрањивали да се веремо по њој и грицкамо незреле шљиве, ми бисмо се увек враћали омађијани тим малим зеленим бобицама и њеном широком крошњом савршеном за којекакве дечачке вратоломије.

А онда су они продали своју стару кућу и одселили се тамо доле, у град. Убрзо су дошли неки људи, премеравали нешто, забијали неке кочиће. Памтим само да смо се једног јутра пробудили, а ње више није било. Дуго смо стајали на месту где се налазила наша блага шљива, а онда смо отишли. Свако својим путем.

СЕЋАЊЕ

Неке ствари се не могу предвидети, али ипак се десе и заувек промене човеков живот.

– Дејан је убио човека? – чула сам од своје газда-рице једног дана и учинило ми се то као питање постављено у неверици на које је требало да одговорим са „ма није могуће“.

– Како? Молим? Кога? – излетело је из мене као паљба набијена бесом јер једна таква изјава вређа моју свест о особи коју познајем.

– Неког дечка који је напао његову сестру. Страшно! Дејан је имао пиштољ код себе, не знам зашто ова деца имају оружје а нису још ни војску служила. Али... Не знам, страшно?!

У глави ми је била слика момка који је имао најмекши поглед, најлепше и најтоплије очи које су умеле да ми донесу спокој и кад сам била најљућа, најбеснија, нај... Имао је година колико и ја и био је момак-дечак са душом анђела која је умела да ме обавије благошћу, да су ми се моја честе тинејџерске љутње чиниле као скрнављење живота. Судбина? Убрзо сам се одселила и више никад нисам чула за њега. Да ли је постао човек? Да ли је сачувао бар део оне светлости у себи или се претворио у мрак ко што смо сви ми, остали? И ко је ту крив а ко жртва? Или су постојале само две жртве, једна је изгубила живот, а друга саму себе.

НЕМОЋ

Најстарији брат је у саобраћајки поломио ногу. Имао је штап, али ипак није могао да се креће.

Често, пошто живи сам, звао је браћу да му купе цигарете и нешто за јело.

Када је најзад, гладан и без цигарета, наговорио најмлађег, овај је дошао, узео списак потроштина и до-нео.

Ставио је пуне кесе свега на фотељу и отишао.

Поломљени брат је пружио здраву ногу и прсти-ма додиривао кесе.

Склопио је очи.

Сама чињеница да може да једе и пуши чинила га је срећним.

Остао је у тој пози где је ногом додиривао кесе. Ништа није одавало могућност потенцијалног покрета.

ЖИВОТ КИШЕ

У једну кап воде стане човеково рођење. У другу кап бол одрастања. У трећу кап прва љубав. У четврту сви страхови, велики и мали. У пету све радости, важне и неважне. У шесту све туге, сопствене и туђе. У седму све лажи. У осму све људске заблуде. У девету наде и очекивања. У десету изневерени снови... У ен-ту свака мисао која је нестала без трага, коју је однела вода, далеко... и сама смрт.

Од те воде настала је киша. Падне по људима и подари све. Сав живот. Тамо где је нема – нема ни њега. Зар не?

Славица Јовић

ДИЛЕМА

Уметност имитира живот, или живот имитира уметност?

Понекад не знам... У дилеми сам.. Уврну се мисли па помешам...

АЛЕ И ВЕСНА

Кад је Але напунио осамнаест година, решио је да се скупочено одева па такав сав гиздав од неплаћених хонорара за путовања по остацима дана, одгризао је комадић јабуке и кренуо да шпарта по сумњивим локалима. Није га било брига да ли је начелник Војне безбедности открио његове смернице које му и сада кличу по периферијама нечијих осећаја, није му било важно да ли ће зору дочекати исфлекан у неком јендеку, није му било важно хоће ли се Весна коначно пробудити и гиздавост његовог новог стања препознати као непросечни покушај у интонацији сношаја.

И тако једнога јутра откри да већ неколико година губи време на половне кравате и неке журке без смисла па се окрену трговини на велико и мало као продавац кокаина. Био је у томе добар, пробао би новопристиглу робу и увек се некако церио сав изобличен од белог пепела који му је јурцао по свести тражећи пут ка преклопу синапси да лудило може да процвета. Трунуо је неприметно брзо, међу карактерним незнањцима са загрљајем на усни увек спреман за нову Весну јер се стварна одавно удала за неког блесавундера ком је зграбила кесу да нахрани дете и стару баку која нема намеру да оде са овог света.

Срели су се једном на пијаци, сасвим без везе. Од тада Але је заволео туршију.

НАЦИОНАЛИЗАМ

Тања је чекала празник. Сакупиће се екипа и одсвираће пекара своје. Ионако немају поуздане кифле са пица надевом, дошљаци и издајници. Све је ишло по плану, требало је само замочити крпу у бензин и ватра ће прогутати инвентар. Али кроасани?

Момци су се гуркали, флаша није довољно велика и на крају, ипак, акција је успела. Када је дошла кући, тихо заплака. Више не постоје праве кифле у граду, више нема правог осмеха раднице, не постоји „оставићемо вам за касније, комшинице“. Све је то промашај!

Променила је школу и сада фризира све нације.

И ТЕ ВЕЧЕРИ...

И те вечери, напрегнуто је стезала отворено налив-перо над празном свеском и, одсутна за све друге сензације, настојала да осмисли причу у којој ће, она сама, бити главна јунакиња.

Како није желела да је евентуални читаоци препознају, ваљало је измислити догађања, али тако да се у њих може сместити *њен* живот.

Требало је планирану причу обликовати што пре, што искреније, јер ко зна да ли ће имати довољно времена и снаге неки други пут.

И те вечери, једва је чекала да ускочи у причу, своју, а она јој се, по обичају, није дала као да су све могуће приче већ испричане.

И опет је, по обичају, уронила у туђу причу. И хтела да верује како ће је заувек бити у свим причама које стигне да прочита.

КАД НЕ ПОМАЖЕ НИШТА...

Да ли Вам се некада учинило да је Ваша мисија на овом свету завршена?

Мени јесте. Много пута.

Кад не помаже ништа...

Ђуро Косановић

„ПЛАВА СВЕТЛОСТ ПРОЛЕЋНЕ МАДРУГАДЕ“

Прво сам Ја волео Њу, а Она је волела мог пријатеља. Мени су сузе испирале тугу сваког дана током променљивих пролећних зора. Онда је Она волела мог духовног брата, а Ја сам љубио мрачну љубичастооку Русињу током лепљивих летњих зора. У јесен је Она још увек волела мог духовног брата, а он је туцао стару глумицу из немачких Б-филмова. Тада сам Ја летео степама Русије и клицао слободно. У зиму је Она волела Мене, а Ја сам рађао бионе у загрљају Њене пријатељице. Идућег пролећа сам Ја опет волео Њу, а и Она Мене. Тако је остало до данас, педесет пролећа касније.

Мислим да ми је потребна промена!

НАСЛЕЂЕ

Био је стар, ружан и неуспешан. Живео је од социјалне помоћи и слабих хонорара које је добијао објављујући песме у локалном часопису. Једног априлског јутра ставио је новине под мишку, комад јабуке у џеп, и кренуо ка реци.

Дуго је пешачио пре него што је стигао до раскршћа на коме га је чекао човек са црним кишобраном. Поздравише се.

„Да ли је истина... да се појавио?“

„Добро знаш да те не бисмо позвали да није тако“ – рече човек са раскршћа и предаде му врећу пуну металних клинова – „Знаш шта треба да урадиш?“

Климнуо је главом – „Знам, али како ћу га препознати?“

„То је бар лако... носиће крст.“

НЕКРШТЕНА КРВ

Имао је фолдер назван *Писаније*. У њему је крио мејл коју му је послао његов покојни професор, учесник у многим археолошким ископавањима. Притиснуо је типку *delete*, затим *Yes* и истог момента осетио олакшање. Није више постојао траг професоровог писма у којем га је молио да му дарује крв након постоперативних компликација. Само су професор и он, можда још свега неколико људи на свету, имали такву врсту крвне групе.

Искључио је компјутер, попео се на брдо на ком су откривени остаци средњовековног манастира и почео снажно да завија.

ГДЕ ПОЧИЊЕ КРУГ?

Човек је биће које је способно да чита, размишља и учи. Круг је затворена крива линија. Међутим, некада се дешава да круг зароби човека, одузме му моћ размишљања и почне да га води својом путањом. Дешава се да човек заборави своја правила и разлоге и да почне да се врти по правилима круга.

Ово су правила круга:

- Човек своју путању почиње са неким разлогом, али када заборави разлог, почиње круг.

- Круг је безизлазна путања.

- Кружна путања је, углавном, сама себи циљ.

- Круг у себи на истом месту садржи почетак и крај и на истом месту се отвара и затвара.

- Затворена безизлазна путања је углавном видљива онима који не ходају по њој.

- Круг човеку намеће привид смисла – праћење путање.

- Ономе ко је у кругу – путања изван круга не важи и нема сврху.

- Од кружне путање, у једном тренутку, човеку почне да се врти у глави.

Круг се прекида онда кад се човеку поврати моћ размишљања.

КАМЕН

Док сам био мали, ветрови су ме бацали са једне на другу страну. Нисам знао шта сам ни куда идем. Би-

ло би то страшније да сам имао корене и да ме је нешто причвршћивало за земљу. Међутим, направљен сам тако да их немам, па ме то бацање са једне на другу страну мање боли.

Када сам довољно очврснуо да могу да стојим на једном месту, опет су ми сметали ветрови јер су на мене наносили оно што нисам и обликовали су ме по својој вољи. Са мене су односили оно што јесам и опет су ме обликовали по својој вољи.

Нисам имао куд, сада сам већ био толико тром, тежак и стар да више нисам могао да мрдам. Само сам стајао и чекао шта ће ми се следеће десити. Стајао сам. Само сам немоћно стајао.

И коначно постао... Камен...

ВРЕМЕ

Понекад то можда изгледа као да звезде падају са неба. Чак имају и такав облик. Али то је илузија. И сама пахуља је илузија. Чим је дотакнеш, истопи се.

Прође.

Међутим, када је довољно упорно, то досадно белило све окује и опколи. Толико обузме и зароби да изгледа као да никада неће проћи.

Али, прође и праве боје ствари се опет врате. И постану гласне. Док нијансу по нијансу поново не посије. И поново оживе...

Илузије се мењају и свака има своје време и услове постојања. И док трају, морају да буду гласне, да би биле примећене. Да би бојиле. Да би постојале.

НИКОЛ КИДМАН ШЕТА ГОЛА

Чим уђе, ја сместа навучем завесе јер знам шта се спрема, а она их, као заинат, широм раскрили. А кад год дође, свуче се и шета гола по мом атељеу.

– Никол, душо, склони се од прозора, види те цело Баново Брдо.

– I am not worried, каже и наставља да се шетка нага, па још диже руке, свија тело и протеже се, имитира Милоску Венеру. Затим се окрене, да јој они са брда осмотре и задњицу... човече, јесте заносна, као да је сишла са слике Хелмута Њутна... али ме, брате, нервира, тај њен егзибиционизам. Бојим се да ћемо раскинути само због тога. Остало нам некако иде.

Глас се пронео, сви уоколо сазнали.

У лифту, пензионисани машиновођа, комшија, скоро вршњак века, тобоже ми прети прстом:

– Ко ти је она опајдара што се труди да личи на Никол Кидман?

– Никол Кидман.

– Хе, хе, ма немој! Ни мање ни више него она, онако рашчупана... хе, хеее...

Е, сад ме већ нервира:

– А да сте је видели синоћ, била је цакум-пакум кад је дошла.

– Јеее л’? А мој пас пева оперске арије... шта, ниси знао?

НОЋ СА НИКОЛ КИДМАН

Пробудила ме је негде пред јутро. Одакле се створила, како се, а и зашто, поред мене нашла, бог ће знати.

– Помериш се мало, рече, на исквареном српском, као полицајац Кребтри.

Лежај је узак, једва да има деведесет сантима, померих се тек за педаљ. Легла је делом на мене, а остало, оно најлепше, остаде јој у ваздуху.

– Ниси ме очекивало?

– Нисам.

– А гледало си синоћ филм, помно...

– Гледао сам, да, гледао сам те...

– Све знам, видело сам с оне стране екрана, зато сам и дошло... помериш се још мало.

Померих се још за педаљ, а део тела ми се опасно наднео над подом.

– Да ли ти је драго што сам поред тебе?

– Наравно да ми је драго.

– Па хајде, докажи, што си се толико укипио.

Време је за акцију, помислих. Одлучих да се докажем, хајде да јој се окренем, направих покрет руком да се ослоним, а ослоних се на ваздух, и – буп!

Тог секунда Никол Кидман је, као дух, некуд нестала. Можда не воли да води љубав на поду.

Бошко Маринковић

КОМУНИКАЦИЈЕ

Некада је стизало писмо које је почињало са: „Драги моји, ја сам добро које и вама желим ...” и даље испуњене обе стране хартије из коверте.

Данас стиже СМС: све ОК.

Сутра ће стизати само светлосни сигнал, вероватно зелене боје.

ДИЛЕМА МОДЕРНОГ ЧОВЕКА

Могу ја да разумем Немце у II светском рату. Економска криза је дрмала земљу, а нацисти су имали вешту пропаганду. Нису обични грађани хтели да убију толике људе, своје комшије Јевреје, али изманипулисани су били том политичком машинеријом. Нису они ни схватили шта им се дешава, а и кад су схватили, однео је враг већ шалу.

Могу ја да разумем како једна девојчица у осмом разреду пуши двојници ликова у школском WC-у, а наравно, онај коме не пуши у томе тренутку, снима мобилним телефоном. Одрасла је она у ратном окружењу, а тата јој је постао алкос кад се вратио из рата. Мама је брзо дигла руке и препустила се *ко зна зашто је то добро* начину размишљања. Оставља то последице на дете.

Могу ја да разумем када три силеције пребију ромско дете. Родитељи су им били незаинтересовани, нису ишли на родитељске састанке, а клинци су одрастали на улици током свеопштег хаоса деведесетих година. Поред свега тога, морали су да слушају Funcky G. Мото им је да морају да убију или ће бити убијени.

Али, једно не могу да разумем. Како су људи, јеботе, живели без ADSL-а?

СЕЋАЊЕ НА ЧИТАНКУ

Сећам се слике Милована Глишића из читанке за шести или седми разред. Данас би ми изгледао као ме-

шавина Маркса и Гинсберга, евентуално са примесама Менделејева, али том дечаку који се растрзан између љубави ка речима и љубави ка лопти окреће гитари, Глишић је изгледао као неко ко би се савршено уклопио у ZZ Top. Замишљао сам брадатог писца како баца рукопис *Главе шећера* и *Прве бразде*, узима гитару у облику Тексаса и пржи песме у којима друге фразе сем *Give me all your lovin'* и *All night long* су чист вишак.

И годинама касније, Дучић је могао да прича о својој недостижној жени, Ракић да прича о својој стварној жени и Газиместану, Лаза Лазаревић да буде зачетник ангажоване приче, Дис да спакује своје наочаре пре него потоне брод, Јакшић да се бави рељефом земље Србије, са нагласком на камењу, али Глишић је и даље једино могао да свира гитару међу алигаторима Мисисипија.

У суштини, ова прича не говори ни о чему.

Осим можда о малом жаљењу што бркати Ђура Јакшић није завршио у Creedence Clearwater Revival, а краткокоси, да не кажем ћелави Дучић није постао певач у првој постави Iron Maiden-а. Да сам још писаца успео да романтизујем у својој глави, можда данас не бих био тужан шта смо све морали да читамо у читанци.

ЕПИТАФ СМРТИ

Овог судбоносног јулског предвечерја шетам тргом Слободе, босонога, последњи пут. Одлучила сам да се убијем и сада само ходам покушавајући да смислим опроштајну поруку која би уједно била и епитаф самој себи. Такав је ред, учинићу оно што се од мене очекује.

Почињем овако: Драга смрти...

Ходам раштрканих мисли, пажњу ми привлачи брадати просјак који седи на рубу фонтане док око њега трчкарају деца хватајући свице и прскуће вода и пале се звезде. Цигарета коју гњечка дебелим уснама личи на сламку згужвану тенковским гусеницама. Вадим из цепа сав свој згужвани новац, метални новчићи зврцају плочником, прилазим и таман да му уделим, његов длан узмиче. Чупа пикавац из стиснутих усана и кажипрстом десне руке театрално упире у њ. Гледам. Катапултира пикавац средњим прстом леве руке, он лети високо, високо, онда споро пада. Пада на плочник и остаје да стоји вертикално на филтеру, жара упртог у небо. Као кад би се човек павши са педесетог спрата, дочекао на ноге или главу и тако остао. Смешим се некако силовито, усхићена и понављам: Немогуће, немогуће, немогуће... А људи пролазе и деца трчкарају и звезде трепере. И нико појма нема какво је чудо пропустио. Просјак се церека, његови кварни зуби поздрављају надлазећи мрак. Затим поново упире прстом у дубећи опушак и ја гледам. Један свитац се спушта и лебди изнад мајушне жишке. Тренутак потом баца јој се у загрљај. Склопих очи. Светлוצаво месо цвркну. Скотрља ми се суза. Било је као

сусрет два мала сунца, случајна магија, жртвовање и љубав и бол и благослов у једном трену.

Бацих свежањ новчаница у фонтану и потрчах тегурава и срећна у сусрет ноћи. У свитање доврших опроштајну поруку.

Драга смрти, када следећи пут покуцаш на моја врата, отвориће ти нека друга девојка на чијим грудима ће блистати амајлија – свитац жишка и суза преплетени у причу.

ТИК-ТАК

Гледала сам у минуте које је бројао мали црни брк... како време споро пролази када га посматраш са пажњом! Да ли је то тако и у животу? Чекајући да ми се нешто догоди, ходала сам ходницима прошлости, у бунилу, у сну... Разбијено огледало чежње, љубави која долази – одлази – почиње – пролази, али увек исто боли, гледало ме је без милости. Нисам могла више да слушам како минути пролазе, како дани одмичу без мене, а толико тога сам хтела да завршим и започнем. Зграбила сам јакну и појурила низ улицу. Слушала сам ритам својих корака, удисала дубоко свеж ваздух, погледала на небо урамљено облацима и куполама старих зграда из неког далеког времена... Увиђам колико је време релативно, ове улице и тргови су ту већ деценијама, а сада, сада смо сви ту, у овоме тренутку преламају се векови.

ГНЕВ ПРОСЈАКА

Пусто. Грађани су спавали у својим малим креветима. Седео је у ђубрету и пребирао по флашама скупљеним јуче. Саобраћајци постављају камеру. Сада су брзине споре. Нема кише и то га сневесели. Каква је прича о просјаку на градском плочнику, који зарађује две хиљаде дневно, ако нема кише. Тражио је комад папира да запише МУКЕ ПО ПРОСЈАКУ. Само штампа са којом може да се избрише. Сутра не треба да устаје рано. Људи су каснили и кише неће бити. Нема сврхе на сунцу тражити разумевање и самилост.

ПРАЊЕ РУКУ

Причала је све у круг, болела ме глава. Вртећи речи као некакав коноп који се стезао око мога грла. Како је живот бедан, како нам треба огрев и како је све пропало у башти; да ће доћи смак света и да ће бити глади, да се треба чувати људи, да не идем нигде, да сам неспособна, да јој је доста живота. Па онда крене да јауче као бабе злослутнице, јауче и нариче, тужна ти сам, јадна ти сам, како је бедан живот, како је све кратко. А онда – тишина.

Сећам се, прала сам руке на дворишту под чесмом, а из њих је излазило нешто црвено. Нисам знала где сам, само то да треба да устанем и зној од несносне врућине ми је пекао кожу. Сишла сам у двориште, успут сам је чула како јауче нешто себи у браду и похитала ка чесми да оперем руке – од оног сна.

ТРЧАЊЕ

Трчала је улицом. Задихана, у страху није ни чула псе који се коте око ње ко стршљени спремни на убод. Тихи кораци нису их могли заварати, пратили су је од његове куће. Укрупљена, леђа повијених као да месецу прави места да се спусти, журила је, бежала, гонило је. Његове увреде биле су болније од уједа паса, његов лажни пољубац пекао више од оштрих очњака који су тражили пут у њено врело месо, његов додир сада је био кобнији од псећег лавежа, његов поглед ју је давно убио. Трчала је и даље не додирујући улицу, а пси су се облизивали од њене, сада умирене, крви.

ТЕРОР И ТЕСКОБА

На сахрану сопственог Ја дошао сам последњи, након стотину гладних и жедних лешева, са неизбежним цоинтом у дрхтавим устима. Дан је био очајан, као и сваки други. Сунце је било очајно. Смрт је била дивна. Осећао сам се почаствованим, јер ме нико од присутних идиота није повлачио за курац. Било их је срамота.

Стао сам иза искасапљене сенке посеченог достојанства, посматрајући хрпу излизаних медиокритета како се бахато пробија до насмејаног покојника. Све је смрдело на радост и понижење.

Тик уз ковчег клечала је моја такозвана мајка, гласно славећи насилну смрт која ме није заобишла. Дигао ми се од превелике почести. Без двоумљења почео сам да га дркам, као сваки перверзни мртац. Посетиоци ове јефтине забаве нису ме ни приметили, тако да сам несметано срљао из оргазма у пропаст. Све сама крв, угинула сперма и јад. Поп је и даље јео говна. Сви су јели говна.

Знојави цоинт лежао је убијен, док су силоване кости тражиле заклон од срамоте.

Рођен сам.

ДРЕСИРАНО НОВОРОЂЕНЧЕ

Лежим у породичном обору огуљен од непостојања. Го сам. Светло је угашено већ 25 година. Копрцам се као изнутрица идиотске традиције, док ме млитаве

курчине благословеног малограђанства халапљиво милују по престрављеним борама адолесцентског чмара, показујући ми сурови потенцијал својих атлетски грађених сперматозоида. Пружају ми утеху и разумевање. Очај и родитељску пажњу.

Прљави Исус гледа ме онако уништеног, смеје се, гурајући ми храпави средњи прст у уста. Смејем се, облизујући невиност раздрљених усана. Импотентни злочин напokon почиње несметано да дише; неписмена слова пузе по утроби обора, а мама и тата и даље се јебу.

Поражен као ментално ретардирана амеба, једва контролишем агресивност неизговореног ћутања, тресем се попут аматерског силовања. Гнев се пење низ босе очи, држећи крв на ланцу. Не мрдам из мртве удобности, као да сам жив. Мама и тата и даље дахћу као стока. Муве крстаре обором, плујући ме.

Го као курац, стављам цев на чело, смејући се.

САМОУБИСТВО РОЂЕЊА

У паклу сам. Аутомобили пролазе, никуда. На једном семафору је црвено, без разлога. Размишљам. Постојим. Живим.

Бог мастурбира, чујем будалу. Сирови очај разума догорева. Ћутим. Вриштим. Ћутим. Неподношљиво презирем стид који ме не пушта. Грамзиво дисање не види се од километарске депресије.

Изгажени отисци невиног кавеза црвене као на рођењу. Око мене тече порнић у наставцима. Дигнути курчеви и даље се дижу. Избегавам да препознам своје порнографско лице. Жмуриш широм раширених ногу.

Палим пљугу, истинито, опсесивно. Давим се у диму као у трулој материци неизбежне историје. Непоновљив осећај понора, понизности, понижености. Преждеравам се од пушења.

Ампутираним рукама стежем мртав поглед који уплашено трчи усраним небесима, као недорасла мисао на растрзаном тоалет папиру, тражећи спас од сопствене смрти. Убрзано заборављам заробљени ум. Гурам себе у сећање попут најодвратније курве. Искрено се кајем што сам људско биће, и зато желим да умрем. Још на рођењу.

Драгица Миленковић

ДЕЧИЈА

Оде Зорка код Гинеколога на преглед.

– Жено, све је у реду. Ниси трудна.

– Докторе, зазри ти побоље. У сваки ћошак још један пут погледај.

Да се неје, не дај Боже, у нећи ћошак завлкло, скутало.

Дечија су тој.

ПЕВАЧИЦА

Зграбила је микрофон. Бина је била њена. Људи су јој се дивили. Гледали су у њу као у биће са друге планете. Све оно што јој је природа ускратила певачица је купила. Глас је био у другом плану. Шоу је почео. Викала је, скакала и трескала. Дрека – аплауз, дрмање – аплауз. А онда је на реду био највећи међу свим хитовима:

„Наша веза ни на шта не личи, узми ауто и низ брдо пичи...

Свако хоће кармин да ми скине ја бих твоју руку да ме дирне...

Нећу да ме пипају са стране, мени фале твоје слатке мане...”

Творац песме је чувени Alexandro. Народ га лако упамтио. Ноћ пошто је постао познат, одржао је своју прву конференцију за штампу. Под теретом славе, сав мамуран и важан, изашао је пред медије и погледао их као да ће нешто важно да им каже. А онда подригнуо и задремао. Сензација је учинила своје...

Када је певачица показала све што је имала, људи су могли мирно да се врате одакле су и дошли.

ТИКЕТИ – РУЛЕТИ

Ех, шта ти је живот, опет сам пуко. Ма нека се носи све, идем кући да спавам. Боље да се данас нисам будио. Тридесет банки а ни кучета ни мачета а ни пара. Богу хвала да их немам, појели би ме гладни.

Нећу више ни покер ни рулет, све, бре, лопови, кожу смакну човеку. Е, баксузе. А кажу ко нема среће у љубави, има у коцки. Лажу. Која, бре, љубав, ни она ме неће. Други имају неку уза себе, а ја се једном залепим и то за погрешну. Срећо... Сутра лепо устанем, умијем се и право до града да распалим који тикет. Можда ме и крене. А тек када бих убо седмицу на лотоу, више ми ништа не би требало. И престао бих и да се коцкам, мајке ми. Ја добитник... Можда ме једног уторка извуку из бубња.

(Душу је поклонио ђаволу, паре држави, породицу улици. На крају, када га је напустила и нада а утеривачи дугова били све ближе, потражио је спас у Сави. Али опет није имао среће. Ни мутна вода га није хтела...)

АДИО, ХАМЛЕТЕ

Ево нас. Раскршће је одавно остало за нама. Завеле нас стазе сопствене пропасти. Ходамо отворених уста а затворених очију. Испразнили смо срца а пунимо цепове. Јер то су они тражили од нас. Да погнемо главе и убрзамо ход. И још кажу да не постоје принчеви из бајке него принчеви из банке. Поручују да верујемо само њима или нам нема спаса. А веру је сада лако наћи, продаје се на сваком ћошку. И нико од њих не мари за Великог а још се нису сусрели с њим. Види Он све... Неке су глупости толико велике да их је немогуће не приметити. Проблем је што их је превише. Све што они раде то је део колективне терапије. Тешко лудацима који су имуни на њихове анестезије. И шта ли би Шекспир да може писао сада. И да ли би Хамлет данас изго-

ворио „бити или имати” и тако постао херој свог времена. Али то за њих није важно, ако су и чули за Хамлета, верују да је то марка псеће хране, са купцима и ценом...

ИНТЕРНЕТ

Интернет је куљао. Негде је пробило и сада куља из њега као из пробушене водоводне цеви, као да си пустио океан да изађе некуда кроз неки бунар.

Човек би очекивао да ће, кад већ једном пробије, бити видљива сама његова суштина. Кад раниш ванземалца, из њега цури зелена течност. Ништа од тога. Само је истицало под јаким притиском. Безбојно, или мало беличасто, без укуса, мириса, беживотно. Није ни хладно ни топло, кад гурнеш руку у сву ту енергију, не осетиш баш ништа.

Наравно, искористили смо прилику да уђемо. Дерани жељни откривања нових светова. Газили смо по линковима, улазили у флешеве, шетали по јутјуб фајловима; баговали смо .флв, паковали вирусе у рарове, гледали хот чет уживо. Открили смо андерграунд интернета, који се не види на први поглед, само неколико људи на свету зна за њега.

А онда... Таман би помислили да смо нешто много важно открили испод површине виртуелног света, кад би се испоставило да је у питању већ позната ствар. Уплашени, трчали смо корацима од седам миља по најлуђим местима интернета, не би ли одржали ниво игре довољно занимљивим. Једва да је успевало. Сама потрага нас је више окупирала него резултати.

Онда нас је мама звала на ручак, па смо морали да се вратимо кући.

ПРОМОЦИЈА

– Кад мало боље размислим, ово ми је друга промоција у животу. Прва је била промоција Милисава Савића за књигу Хлеб и страх, негде 1991. Сећам се, било је чупаво и тада. Мада, Милисав је био прилично *cool* знате, он није импулсиван као ја. А да су га зајебавали, јесу, дошла је ту голооточка стара гарда... – причао сам полицајцу, кад ме је инспектор прекинуо.

– Причајте ми још о томе, баш ме занима у овом тренутку.

– Озбиљно?

– Не, будало! Није озбиљно! Озбиљно је да ћеш одговорати за овај злочин. Стегните му лисице, опасан је то лудак!

– Господине, померите се мало да прођу ватрогасци, – рекао је смирено полицајац.

Зашто се инспектор не угледа на њега? Нервозни људи не реагују рационално. Ипак, мислим да сам заслужио респект. Ја нисам Милисав Савић. Са мношћем нема зезања. Кад ми се публика не свиђа или поставља глупа питања, ја запалим библиотеку. Имам право на то. За мене, све то је у суштини уметност. Ја сам писац у афирмацији. И тако се и понашам.

МЕКСИКО

Прођем једном, па други пут. Прођем још неколико пута. Не дижу главе. Погледам низ друм. Трепери усијани асфалт. Погледам у небо: упекло, жуто – бело Сунце не прашта неопрезност. Вртоглавица окупира ум и само велики напор воље... Како сам се беше овде об-

рео? Два реда кућа око сеоског друма и аутобуска станица указују на село. Одмах на његовом крају почиње сува равница, пустиња која се негде при крају видокруга завршава планинама.

– Може ли се тако, људи, – упутим питање двојици мушкараца, који препланули од врућине, седе наслоњени на фасаду једне од низа истоветних кућа блатњара. Као у Мексику, оне су једноводне, са кровом што се спушта ка задњем делу, док напред има малу стреху, из које вире дрвени кровни рогови. Испред куће је суво појило за краве и коње.

Подигну главе да покажу да су чули моје питање. Показују и браде од неколико дана и жуљевите руке. Суша која траје данима умртлила је сваку биљку на њивама и ливадама. Испијају наизменично жућкасту течност из боце: ништа друго нема да се ради.

Не одговарају. У Србији сам, нема сумње.

О МАКАЗАМА

Имам једне црвене маказе. Одувек су биле на ста-лажи. Високо да моја деца не дохвате. Испале су ми ко зна колико пута, сведочи залепљена дршка. Шта сам све скројила и сашила. Кад се само сетим. Све што је требало. Од капута, мушких панталона, завеса, дечјих бенкица, пиџама, хаљиница. Завесе, тапацирање намештаја, понекад и жицу за лицну сам пресекла, кад останем без струје, јер је цркао осигурач.

Служе и данас. Углавном за отварање коверти са рачунима. А рачуни, све гори од горег. Све дужи списак а ја све мање разумем.

ЗАМЛАТА

Да нисам ја ја, и да ми то не рече ти, ја бих се наљутила. Ја замлата. А причам ти како смо као деца сви сањали да летимо. Да се радујем дану када ћу се предметнути на онај свет, баш због летења и тренутне промене места брзином којом путује мисао, и нећемо се трошити на речи које се после забораве. Остане само осећај које су произвеле, као када каменчић бациш у воду, а оно се направе кругови.

А дугу тражим да угледам. Пада киша, сунце огрејало, зевам у небеса а дуге нема. Каже ми најстарија унучица, да узмемо црево, направимо млаз према сунцу и створимо дугу. Ја замлата. Правим дугу. А зар ниси као мали стискао очи у мраку и правио калеидоскоп најлепших боја? Ја јесам, сада не умам.

Седимо у градском превозу, голе мишице нам се додирнуше, ћутимо, удишемо једно друго.

ПРИЛИКА

Још данас гостује у вашем граду... аутомобил кружи градом, са окаченог разгласа обавештавају грађане...

– Мама, да нас поведеш у циркус! Прекидајући игру, моли упорно Мила.

– Тамо је глупо, одговара јој мајка.

– Како да знам да је глупо, кад никада нисам била?!

Слушајући са стране, мислим, никада ни ја нисам била у правом циркусу. Зашто ли пропуштам прилику?

ПОЗИТИВАН ПАР

Њихов је брак био као и у већине. Заљубљеност у почетку, интерес у средини и непријатељство до краја. Децу су имали, баш као и већина двоје, ова су одрасла, па отишла својим путем.

Једног дана он је сазнао да је позитиван. Следећег дана знала је и она. Прво су пружали отпор веровању, затим су пали у очајање као у бунар, тражећи у њему кривца преносиоца најнегативније позитивности коју су могли да очекују. Међутим, све су то била неверстава, она што их је чинила већина – ситна, успутна, станична – није им се могло ући у траг. Одустали су од даљег тражења. Потом су заћутали и ћутали су исцрпно и дуго, намерени да ћутећи изговоре своје последње речи, али онда су, уместо последњих, једног јутра изговорили прве. Она је рекла – опрости, а он – кајем се. Од тада причају, додуше не баш стално, јер део тог времена што је преостало, искључиво воде љубав.

УЖАСНО ИСКРЕНА ПРИЧА

Летње вече. Друга половина септембра. Мирише смедеревка. Деда седи на обали речице и лупка штапом по белуцима. Посматра како жаба вреба воденог паука. И ја сам ту негде. Не видим себе, али знам да сам ту. То је та стишана драмска запитаност над собом и светом, коју човек од памтивека носи у себи. Форма сажета, метафора јака. Све школе и сви стилови срасли су у једну виртуелну легуру личног сећања.

Оваква светла безљудност нам ласка. Деда је, уствари, мртав већ три деценије. Лица нема, само по води препознајем силуētu људске главе.

– Овуда смо ми вукли кукуруз – каже деда, не отварајући уста.

– Колима? – питам ја.

– Не, носили смо на леђима и батаре и снопове. Овуда, овим зараслим путељком, између багрема и врзине.

Речи му се просто просипају из уста, као трешње из кесе. Из њега избија радост, он производи чаролију. У његовим речима нема ни трунке очаја савременог живота и света. Затим речи претвара у радосно ћутање, па ћутањем докрајчује причу.

Волим га, а завидим му, не знам зашто. Шта ли се то са мном дешава...

ПРЕОБРАЖАЈ

Једном давно, у некој далекој чешкој провинцији, по други пут заредом, општинског чиновника, по имену Грегор Самса Свевишњи претвори у бубашвабу.

Први дани тога створења беху тешки и болни. Средина непријатељска а прилагођавање никакво. Али, мало по мало, прилагоди се бубашваба датостима времена и простора и поче да се размножава. У почетку сасвим споро, касније све брже и брже, намножише се децица Грегора Самсе и посташе права напаст. Изли се накот и ван граница Чешке земље, све до Средоземља. Осим отпадака од хране, пређоше на воће, поврће, па чак и житарице. Што људска рука посеје, то јата овог створења позобају.

Запрети људској популацији велика опасност од глади. Види Господ да је погрешлио, па одлучи да све бубашвабе поново врати у чиновнике. И чини се да Свевишњи поново погреша. Стање се скоро ништа није поправило. Лукави су и паметни, нису гадљиви, а по грамзивости и апетиту далеко надилазе свог претка.

И тако, док бележим ове речи, множи се популација Грегора Самсе, која је отпорна на све отрове, инсектициде и инспекције. Ја сам, ипак, оптимиста...

ПРОЛЕЋЕ

Топли дани на почетку пролећа подстичу и уносе живост око нас и у нама. Сусрећемо се са бројним променама очекиваним и мање очекиваним, уобичајеним и чудним, лепим и мање лепим, пријатним и непријатним, опомињућим логичним и апсурдним...

У парку упадљиве промене... Из крупних пупољака магнолије почеле су да извирују нежне широке латице обећавајући раскошне дане пролећа. Кренули и листићи жалосне врбе измамљени топлим сунчаним данима. Све је, међутим, изненадио априлски мраз. Најављени весници пролећа различито су поднели мраз. Промрзли пупољци магнолије на гранама жалосно вену а другачке гране жалосне врбе листају...

Увели пупољци
магнолије... олистала
жалосна врба

НАСЛЕЂЕ

Без икаквог повода, одувек сам се бојао деде.

Пред његовим свевидећим, иследничким очима одвраћао сам поглед. Зазирао сам од горког, а надмоћног осмеха, замрзнутог у вечитом зачетку под окомитим масивом носа. Високо чело, удно плитке бразде раздељка наред гаја проседих власи, скривало је ко зна какве мисли и намере.

Избегавао сам да у дневној соби останем насамо са дедом. Када би се још неко налазио ту, било је подношљиво, мада сам, и даље, осећао на себи тежину његовог погледа, пуног никад постављених питања, никад изречених очекивања.

Неких ноћи, иако сам знао да сам сам у просторији, чинило би ми се да осећам његово присуство крај постеље.

Сада, ишчекујем долазак на свет свог првог унука.

Ипак, не волим да боравим сам у дневној соби, уз портрет човека који је умро истог дана када сам се ја родио.

Време је учинило да, уместо слике, унутар рама видим огледало.

ИМЕ

Сви су му се смејали те вечери, када га је стид шчепао за грло, спречивши га да јој наглас изговори име. Смејала се и она.

Јер, најзад је упознавши, дрхтав, обратио јој се немуштим крклањем. Безнадно је муцао већ при првом слогу њеног имена.

Њена хладна, млитава шака, клизи из знојавог му длана.

Смех.

Све даљи иза његових леђа.

Све гласнији у његовој глави.

Пошто није успео да јој прозбори име, морао га је написати. Више пута; као у школи, за казну.

Леп рукопис, сигурна рука, чврста воља. Стрпљиво је исписивао крупна слова, која је црвена боја чинила упечатљивим спрам подлоге.

Стегавши зубе, искоришћавао је простор што је боље умео. Тамо где није могао досегнути десном, радио је левом руком, спорије, но са занемарљиво слабијим учинком.

Исцрпљен, али задовољан, одложио је хируршки скалпел.

Оно што није чула из његових уста, прочитаће са његове коже.

ЛОВ У ПРАЗНОМ

Почео је да вреба у рано поподне, када је обично било највише живости у околној џунгли. Место које је одабрао одликовало се погодном висином, обећавало изврсну прегледност.

Посматрао је како ловина наилази, застаје, привучена неодољивим мамцем. Ретки су били они што би, нањушивши мирис крви у ваздуху, могли да му се одупру и продуже даље.

Ситни, слаби, унезверени; немоћни да сами донесу одлуку, неради да се повинују туђој вољи. Чекаће, мада не предуго, да се плен сакупи у броју довољном да га засити.

Осетивши да је куцнуо час када су најрањивији, зарежао је и бацио се на њих, искежених зуба, исуканих канци, да их обори ударцима, раскомада, прождере. Страшном у глади, силном у јарости, нико му није могао умаћи.

Из кржаве гротеске на плочнику, према придошлицама су остале да посежу његове шаке грабећих прстију, случајношћу очуване по суноврату са симса тржног центра.

ТРИ ХЛЕБА

Сретне пријатељ пријатеља да иде из пекаре и носи три хлеба па га упита зашто му треба толико хлеба, а овај му одговори:

– Једним хлебом враћам дуг, други дајем на зајам, а трећи је мени и жени.

– Коме враћаш дуг?

– Оцу и мајци.

– А коме дајеш на зајам? – Деци, одговори му пријатељ и продужи кући.

ДВОЈЕ

На аутобуској станици, у летње предвечерје, гужва. Људи ознојених лица чекају у редовима да купе карте па се пробијају до станичних перона. Аутобуси долазе и одлазе праћени монотоним, развученим и помало уњкавим гласом невидљиве службенице која их најављује, откривајући свима тајну њиховог поласка и правац њиховог путовања. Једном аутобусу прилазе: тамнопута, омања жена у плавој хаљини и високи мушкарац. Мушкарац носи провидну пластичну кесу. У кеси је флаша минералне воде и лименка пива. Она улази у аутобус лако, поскочивши и хитро корача до празних седишта. Он се тешко и тромо пробија између седишта. Седају једно уз друго. Она пије воду, из флаше. Он пије пиво, из лименке. Светла велеграда се пале док аутобус, брундајући, излази из станице. Плаветнило сумрака са градских улица увлачи се међу седишта и путнике. Она наслања главу на његово раме. Он наслања образ на њену главу.

59.

Није сигурна када се то догодило али догодило се. Знала је да треба да очекује, да се то свима догађа. Понекад је покушавала да размисли о томе, да се припреми... Није могла да смисли било шта паметно, па је одустајала и од размишљања и од покушаја. Било је извесно да ће јој се догодити, било је наговештаја, повремени су се појављивали неки знаци, нека звона су поне-

кад звонила на узбуну... Лудост је што се није припремила. Сви око ње су вероватно видели наговештаје, промене, знаке, само она није... Сада се стиди своје површности. Заварава себе да и није важно то што се догодило. Док стоји испред огледала, покушавам да заборава на прст који је болан на додир и помало искривљен, као најава будућег артритиса, на успорене кораке на узбрдицама, на долазећу тромост мисли и несигурност памћења. Шапуће свом одразу у огледалу: „Догодило ми се, остарила сам”, па залупивши вратима одлази да прослави свој 59. рођендан.

ЗВЕЗДАНА НОЋ

Ноћас је неко некоме испод мог прозора шапутао да га воли. Пљуштали су пољупци, али рука није склизнула по телу. Момак је изабрао погрешно место у погрешно време, а звезде су сијале, месец је сијао.

И овај успаљени младић прави почетничке грешке. Као и ја некада када сам хтео све за само једну ноћ.

ХИТНА ПОМОЋ

Санитет је завијао, али се нико није померао, нити га пропуштао да прође. Свако је журио негде.

Ни возач санитета се није много узбуђивао. Чаврљао је са кокетном медицинском сестром раскопчаних груди која је непристојно седела тик уз возача и церекала се.

На клупи до болесника седео сам ја и једна медицинска сестра која му је забринута брисала знојаво чело. Болесник кажипрстом показа ка возачу и лаганим шапатам рече: „Не журите, готов сам, мене нико не може да спаси, ја сам у дуговима до гуше.”

ПРИМЕТНОСТ

– скоро сасвим истинита прича –

Путници у аутобусима скрећу погледе једни од других. Они који седе, да не би сусрели понеки упитан поглед, који проси место. Они који стоје, зато што не могу да поднесу да виде задовољна лица са гузама на седиштима.

Ја сам само жмурила и стезала штрокаву шипку леденохладном знојавом руком јер сам се осећала изне-могло. Главе положене на натопљени рукав, штедела сам трунке ваздуха пристојне ароме и рвала се са полу-сном. Повишена температура и јак кашаљ приморали су ме на то.

Нико, наравно, није приметио да ми је лоше. Из-макла сам погледима који секу простор, као што вешт лопов измиче ласерским зрацима алармног система.

Заблуду сам открила у апотеци. Неко је ипак при-метио моју одсутност и малаксалост. И украо ми новча-ник.

ДОСЛЕДНОСТ

Стајао је на столичици несигурно, усред климаве дрвене бине, али је говорио гласно и самоуверено: *Морате да знате шта желите и да бескомпромисно Иде-те за тим! Нипошто се не смете додворавати! Никад! И ником! Бити само свој и никада не молити ни за шта! Никад не бити понизан! То је императив!*

Када је завршио, окренуо се ка човеку до себе и снисходљиво зацвилео: *Преклињем Вас да...* Након чега се зачуо кратак и сипкав звук затезања ужета и кркљање, а црна капуљача на глави крвника се намрешкала у пределу усана.

Јурата Богња Серафињска

– Увек сам болесна, често сам прехлађена. Непрестано добијам неке инфекције, кашљем. Зашто? Па ја сам врло опрезна. Одржавам хигијену. Не пушим, пијем само кад је прилика за то...

– Моја мајка? Шта то има заједничког, господине докторе?

– Да, знам да је мајка пушила...

– Да, и пре но што ме је родила и касније исто.

– Не, није ме хранила дојком.

– Сећам се моје мајке. Она је била лепа жена. Пушила је увек употребљавајући елегантну муштиклу.

– Да, то је било давно. Моја мама је умрла врло млада.

СТАРЧИЋ ИЗ „МОГ ДОМА“

Пол је био округао, низак растом, старчић. Увек је са собом носио малу путну торбу, као да је спреман да сваког трена – отпутује. Копкало ме, шта тако важно, њему, вуче са собом. Сваки дан. На доручак, ручак, вечеру... Увек је ту торбу чврсто стискао уза себе, чувајући је и телом и очима. Никада није излазио из Дома. А увек је негде журио. И неретко долазио, јутром, размазаног кармином лица. Усне су му тада, обично, биле отечене, а очи оивичене недовољно опраним креоном. Набубриле и болне. Грозничаве.

Ја, мала сељанка, случајно залутала у велеград, вукући уморне, од тешког рада, ноге – сазнавала сам гледајући сопственим очима шароликост града, људи, животних стилова. Опредељења и надања. Било ми је чудно, у почетку, када видим да се две девојке или два мушкарца страшно љубе. На сред цесте. И, иначе... Али, само у почетку. Човек се на све навикне. А да и не примети. И престане да се крсти. Чуди. Куди. Као да прашта. Разуме... И зато сам и мислила да је и Пол један од њих. Али, једне вреле ноћи, док сам радећи обилазила собе, дођох и до Полове. И стадох укопана крај полуотворених врата. Вирећи. Као лопов крадући његову тајну. Пол је попалио сва светла. Све лампе. А било их је много. Набацивао је различите кармине на усне, погађао понекад нос у журби, зубе... А онда хистерично извлачио тоалет папир из торбе и трљао њиме по лицу, чистећи, јецаво изговарао у папир, на мени неразумљивом енглеском, неке речи. Бацао папир на под. Узимао нови. И плакао. И смејао се. И поново кидао и брисао.

Торба је била препуна тоалет папира, а и под. Пол се смијао, све гласније, нељудски... Сутрадан је „отпутовао“ на специјално – нервно одељење.

И тог истог дана сам сазнала да је пензију зарадио као – позоришни шминкер.

САВЕТ МУДРАЦА

Пре неколико година, несигурни младић је упознао мудраца и добио савет:

„Можда ћеш некад заиста помислити да ниси способан за успех, тапкаћеш у једном месту тражећи начин да се отргнеш од свега, доћеш до спасења које у том тренутку није пораз, већ само просечност заувек удаљена од победе. Биће ти тешко да се одбраниш од налета оних који чине све да те приволе да удишеш прашину са дна заједно са њима и будеш безбрижан у тој просечности. Не стај, немој се повлачити, размисли, и крени даље, макар те ти кораци из прашине водили ка горем, у блато, где ти се на први поглед не пише добро. Биће још горе, вући ћеш се, потонућеш до колена. Помислићеш да је крај оног тренутка када се кишне капи обруше на тебе, али храброст коју си испољио неће остати ненаграђена. Киша ће са тебе испрати блато и постаћеш чист као изворска вода, за разлику од њих који ће заувек удисати прашину просечности”.

И успео је.

БРОД „СУДБИНА”

Зора је. Готово смртну тишину уснулог приморског места ремете једино кораци по трошном дрвеном молу. Припадају сиромашном и неугледном дечачићу који се хитрим скоком нађе у једном рибарском бродичу. Већ следећег трена бродич испловљава са једним старцем, прекаљеним морским вуком, за кормилом и престрављеним дечаком скривеним под старим џаковима. Чим су мало одмакли од обале, дечак напусти своје скровиште и баци поглед пут пучине на којој су се сунчеви зраци преламали о крхке јутарње таласиће. Сасвим неочекивано, уследио је јак ударац после кога више није било бродича, тамне мрље за случајног посматрача са оближњих окомитих литица. Алкохолисано стање искусног поморца изузело му је из видног поља стену што ју је осека оставила за собом. Само је остала дрвена табла поштеђена игре светлости на којој је калиграфијом на немачком било исписано име некадашњег пловила „Geschick”.

ТЕ ЈЕСЕНИ

Те јесени збацили су са власти и протерали из атара свог села „мрске престоничке скоројевиће”, како су их звали. Неће више они убирати приходе са локалног вашара и стављати га у своје џепове. Од сада ће сељаци бити ти који ће организовати своја посела, како је „по правди Бога истинога”. Сваки домаћин имаће штанд на коме ће продавати своје продукте, а сав при-

ход ће стављати директно у свој џеп. Организациони одбор, састављен он најугледнијих чорбација, је забележио укупно четрдесет пријављених тезги тридесет и девет продавати ракија, опанци, антерије и други производи домаће радиности. Обезбеђена је и музика тако да је фешта могла да почне. Али чекали су узалудно сељаци прве госте. Бујице, створене кишама негде око времена када су градски чиновници отерани, су спрале једини пут од макадама до њиховог места. Те јесени нико није дошао у њихово село.

ЈА

Један од предваскршњих дана проводим са аутистичном децом у Заводу за ментално здравље. Фарбамо јаја. Цртамо невидљиву кућу, невидљиву мацу, онда шапице невидљиве маце, шапице невидљиве куце.

Ту је мали дечак, не одваја се од мене. На питање „Како се зовеш?“ одговара: „Александар. Александар Живковић из Београда.“ Појављује се његова другарица и он каже: „То је моја Тића. Тијана Јовановић из Београда, а ја сам Александар. Александар Живковић из Београда.“ Не човек на планети земљи, ни четворо годишњак, ни хришћанин, ни православац који фарба васкршња јаја, ни син неког Живковића.

Александар. Александар Живковић из Београда.

И по пети пут ме пита: „А ко си ти?“

И подсети ме.

Ја сам Урош. Урош Пајовић из Београда.

ГОЛУБ

Два голуба се гнезде на ивици крова зграде преко пута. Гледамо их: женка се шетка горе-доле, а мужјак изводи разне акробације, лети од дрвета до дрвета, с крова на кров, на улицу, на баштенску капију. Једног дана, залети се и снажно удари у велики прозор на нашој кући. Пада у жбуње и наредних дана више га не виђамо. Не виђамо ни голуницу.

Неко време, на стаклу остаје траг раширених крила и малог голубијег тела. Једва приметан, као сачињен

од готово невидљивог праха, као представа Светог Духа на лошим сликама...

Док не падне прљава киша... Док не обришемо прозор.

БУЂЕЊЕ 1

Склапам очи – Зар је већ јутро? Кроз тунел! Кроз тунел! Што брже!

Потребно је одмах, без одлагања, скренути на лево. Не-питати! Не-гледати! Увек претрнем у тој етапи.

Дан. Леп. Ветар у брезовој шуми. Ја у трави, велики црни скакавац!

Плаво дете отвара књигу са окованим корицама. Ставља ме опрезно, притискајући палцем, и залупи књигу!

Нисам на Земљи! Црвено сунце! Гледа ме око попут трешње!

Не знам шта говори, али схватам – по лицу и гестовима: „Увек иста грешка! Страна321-а!”

Ту као да нема времена. Као да сам истовремено на свих 6 страна коцке.

Онај који обрће коцку заправо ме живи!

Као сећање, 80 година! Његово срце је стало – или шта већ – моја трећа смрт!

Квант светлости! Скок електрона у атому кисеоника! Молекул воде у чаши са мехурићима, на прозорској дасци, јутрос. Жив!

БУЂЕЊЕ 2

Толиком сам брзином окренуо главу да ми је отпала са тела, и откотрљала се, поред ногу, запрепаштеног Исуса, право у реку Стикс! Тонем и тонем. Проми-

чу призори. Нешто попут каталога, архиве, попут Вас-
кур-а.

Све је у две димензије, а ја посматрам из висине.
Видим унутрашњост људи, сва тајна скровита места,
све трезоре као на длану! Не! Све је у три димензије, а
ја посматрам из четврте. Из димензије која је нормална
на три димензије простора!

Неко биће са милион пипака и милион зуба у че-
љустима, зграби ме треће године – умирем, исецкан, по
други пут! Усред бојног поља, чудовишне битке, вели-
ких оклопљених буба.

О Боже! Толико ме заболело! Не тело, никако те-
ло – заболела ме душа – док ме је млаз беле крви чупао
високо, високо, изнад тог поља, изван те планете смрти,
у ледени вакум свемира! Моја трећа смрт! Крајичком
ока видим – публика, дефинитивно, није људска!

Коначно пауза!

Јездим назад на оно бојно поље... А и тамо сада
некаква публика...

У рукама једнога поново она сабља. Замах. Мрак.

Урлао сам од беса: Зар сам ја стока за клање? Са-
да ћу мало ја вас да сецкам!

Зар је могуће посећи душу? Поново! И поново!
Спасио ме добри Исус.

Недостаје ми неколико дасака, али сам жив! Жив!

БУЂЕЊЕ 4

Шмугнем као паук под (њену) леву мишку...

Видим, свако стоји поред свог гроба!

Чучао сам у углу, нем, лепотан, прав. Затим сам
исплео мрежу, амбициозан, мегаломан...

Земља је попут стакла. Музика метала однекуд,
ритам недостижан, луд.

Зар је мој живот већ прошао? Прошао! Све је било ту: Сви мачеви, колајне...

Глас ми је говорио: *Ах, толики само чекају да им време мине. Овде на извору (spark of eternity) само си имагинација! Ово што видиш само је коинциденција!*

Ти љубитељу комбинаторике само си срећна комбинација!

Хватај капију човече!

Одлазим, ледином унедоглед, кумулусима, наранџастим небом.

Заридам из срца, болно, без разлога... дете...

Као мртве птице, иза мене, речи су падале: Никада се нећу вратити! Никада се нећу вратити!

СТРАХ МИ ОТВАРА ОЧИ

Ја сам дете. Стојим у челу дугачког стола, за којим седи много баба у црнини. Озбиљне су и ћутећи ме гледају. Чекају да одговорим на питање које уопште нисам чуо. Непријатно ми је и почињем да причам. Очигледно, сасвим погрешно, јер бабе се најпре зачуде, а онда зацерекају. Њихов смех је неподношљив, као грмљавина. Осећам да ћу од стида да пропаднем у земљу. Стид прелази у страх, зато што никако не успевам да решим загонетку, пошто и не знам шта треба одгонетнути. Будим се престрављен, понекад и у сузама, јер се овај сан понавља кроз цело моје детињство.

БЕОМА КРАТАК СУСРЕТ

– Хајде да побегнемо одавде, од свега и од свих –
рекла је тихо, приневши

– још тише своје усне његовом уху.

– Е, хеј, а ко си ти? – питао је њу, не скривајући
задовољство што је пришла.

– Ја сам ја, и то је довољно – одговорила је не-
жно, питајући:

– А, ко си, заправо, ти?

– Знаш, ја сам ја. Нека је и теби то довољно.

– И јесте – прошаптала је дајући му образ.

– А где живиш – запитао је, дланом јој додирнув-
ши косу.

– У машти, човече!

– И ја сам одатле. Идемо онда.

ЧЕКАОНИЦА

Гледао је тој опакој звери у очи у најгорој чекао-
ници на свету.

Чекаоници за смрт.

Времена ратна, груба и тужна, људи крхки.

А у Воји мир, љубав, нежност, жеље и младалач-
ка нада у живот.

Уклетог јутра ратних четрдесетих година тог века
стајао Воја немоћан пред бесмислом, огрнут извесно-
шћу краја, у суманутом реду за стрељање.

Чекао. Гледао како парче гвожђа у делићу секун-
де, односи живот, убија снове.

– Ово нису људи, помислио је Воја – ово су извршитељи смрти. Немају очи, рука им огвозденела, метални поклопац на глави.

И као у причи, Воја избегао стрељање. Нестало муниције, шта ли, нико никада није сазнао. Живот побегао смрти.

Али, траг остао. Без могућности бекства.

Трајао годинама. Живело се, али у сан увек долазили пуцњи.

У једно друго јутро, као гвоздено зрно које је појело живот и пре смрти, бескрајно равна ЕКГ линија, одвојила је Воју на ону страну. Тихо. Без пуцња.

ЗАШТО ТРАЖИТИ РЕЧИ КОЈЕ НЕ ПОСТОЈЕ?

Тужан је осећај када схватимо да смо неком непотребни. Тада постајемо свесни узалудности времена угрошеног на размишљање како и на који начин да стигнемо до врата нечијих снова, врата која нам нико неће отворити.

Она се непрестано трудила да схвати суштину речи које нису ни изговорене. Тврдоглавост је довела до ситуације када више није знала шта да мисли, како да се понаша. Желела је само да затвори очи и да утоне у сан. Међутим, сан јој је измицао из руку.

Дошао је тренутак када је требало да се суочи са стварношћу. Време је пролазило са собом односећи и последњу наду да ће уздигнуте главе савладати одавно постављену препреку... пролазност...

Пут којим је ходала увек је био прав, или је можда тако желела да буде. Често се налазила у ситуацији да буде убеђена у постојање нечега, и не слутећи да је то ништа са маском. Маска је увек била неизбежна...

ЧЕТИРИ ВЕСЕЛЕ ЖЕНЕ

Долазе весело, четири веселе жене.

Причају весело, четири веселе жене.

Плешу весело, четири веселе жене.

Певају весело, четири веселе жене.

А кад заћуге, певају у себи весело, четири веселе жене.

Спавају веселе и хрчу весело, четири веселе жене.

Једу весело, а и пију весело, четири веселе жене.

Пливају весело и праћакају се весело, четири веселе жене.

Имају веселе душе, а и тела весела, четири веселе жене.

И тако насмејане увлаче се под кожу лако, четири веселе жене.

Ма, шта год да раде, раде то весело, те четири веселе жене.

Само кад одлазе не иде им се, тужне су баш и плачу...

те четири веселе жене.

ЛАСТАВИЧИНО ВАСКРСНУЋЕ

Шта желиш да ти кажем о тој птици? Не знам да ли и треба било шта – сви су имали уосталом једну птицу – та моја птица, кажем моја, чини ми се, да се само ја сећам како смо је пронашли, не знам где. Била је то мртва птица.

Гадила су ми се мртва пера, обешена тужно главица и склопљена крила.

Гадио сам се – говорим поштено – осећао сам одвратност, а можда не, можда сам се бојао?

Био сам тужан и био је то тренутак посмртне тишине. Ископали смо јамицу за ластавицу испод зида. На месташцу где је некад била кућа. Ставили смо цвеће, покрили комадићем цигле и... погребна свечаност била је завршена.

Зашто спомињем ту птицу? Јер је нестала – следећег дана није је било испод зида. Да ли је неко узео ластавицу, или је сама одлетела – не знам. Нисам је видео од тада – а заправо је видим колико год пута да склопим очи. У последње време често, колико год пута да отворим очи.

Драган Поповић

ЛАВОВСКИ

Једном јој се пожалих: „Ништа ми не полази за руком!“

„Па, скини рукавице“, рече кратко.

РАЗЛИКА

„С тим осмехом обожавања – немаш шансе!“, кажу ти; и кажу оно што мисле – да си потчињен...

„Не: посвећен“, одговорићеш им.

ТРИ ПРОДАВЦА

Поче да веје. Пијаца убрзо занеми шаренилом робе и обнажи се белином. Ледена голотиња довуче силуете одсуства. Продавац са наочарима дебелих стакала, тешко уздахну и зачуди се свом гласу, као нечем далеком и туђем у овим сатима уснулих: „Ех, ниједног купца. Проклет живот! Што рече неко – „Европа је на путу да оде под стечај.“ „Збили се у топле јазбине, одговори му други продавац, гологлави младић, па нам се цере.“ Презирао је себе од рана јутра што није понео капку и говорио прегласно у тој муклој улици, мислећи да је од хладноће оглувео. „А што живот кривиш, зар није тај исти рекао да је истина субјективна, па ја ако верујем јер је немогуће, могу себе да убедим да сам на летовању!“ „Па наравно, ти један то тврдиш а истина је увек у мањини, зато и не марим што само ми будале овде остадосмо“, накашље се први. Помисли на старицу која се прошле недеље смрзла за тезгом и брзо протрља рукама, одбијајући пахуље као у каквом ритуалу. „Јесте луди вас двоје шта напричасте овде,“ надовеже се трећи, којем је само црвени нос вирио из шала обмотаног око главе. „А верујете ли ви у Бога, а? Ја не кукам, јер кад сам престао да верујем у њега, он напрасно поверова у мене као објекат неизвесност, па сад...“ Разговор продаваца прекину пролазница која купи килограм кромпира, и тиме начини свој егзистенцијални избор. Ситне трагове јој истог трена, затоми снег.

ЗАТВОРЕНИ КРУГОВИ

Он је био један од оних невидљивих становника пренатрпаног града, који се добро скривао у његовим бетонским гудурама, ујутро одлазећи на посао, касно навечер враћајући се из биртије. Био је он један од оних који је далеко више пута чуо газдин или конобарски „фајронт” него жупников „амен”, иако је увијек тврдио да је он велики вјерник.

Када је дошло његово вријеме, о чему би се дало расправљати, јер су неки тврдили да је дошло које десетљеће прерано, његови пријатељи, неколико њих који су још преостали након „тешке битке код шанка” како су своја бесконачна пијења и опијања знали јуначки назвати, и који су га испратили на посљедње почивалиште, почастили су га присјећањем, од згоде до згоде, од приче до приче, од чаше до чаше, све до фајронта.

Када их је конобар успио некако изгурати из локала кренули су својим кућама, својим домовима, тетуграјући, на глас причајући разне бљезгарије, а зашто су били на гробљу једва да су и знали.

ВРЛО КРАТКА БОЛЕСТ

Тај кржљави човјечуљак свима је ишао на живце причајући посвуда о својим болестима и тешким стањима. Редовито је обилазио лијечничке ординације, поносан на све своје болести, праве и умишљене. Ишао је и надрилијечницима, врачарама и исцјелитељима. Ишао је и траварима, није било тог чаја, тог бљутавог, горког

или смрдљивог напитка којег он не би пробао. Обилазио је киропрактичаре, ишао на акупунктуру, прелиставао медицинске часописе, тражио у новинама здравствене рубрике по обичним новинама и куповао парамедицинске књиге. Чак је и у трамвају ослушкивао туђе разговоре не би ли чуо коју ријеч о ономе што га је тај дан мучило.

Онда га је погодио метак који је испалио у зрак живчано растројени сусјед.

Био је мртав прије него што се срушио на под. Лијечничка помоћ уопће му није била потребна, докрајчила га је та врло, врло кратка болест којој се никада није надао. Метак у главу.

ЈЕЖИЦА

Једном сам видио маму јежицу како њушком гурка мртвог јежића.

Као да му је говорила: „Устани, мали мој, мати те моли, чека те диван живот у шуми, устани, устани, мали јежићу мој!”

Све ријечи туге биле су у њеним очима.

Тада сам повјеровао да постоји и рај за животиње.

И још увијек вјерујем у то.

Или бисмо морали повјеровати да та туга, тај мајчин бол немају дубљег смисла, да је све то бешћутна пролазност, да јежеви постоје само да би трајали неко кратко вријеме и онда нестали, тек зато да погноје земље. Заиста, зар се може у то повјеровати?

ЈУТРО

У току ноћи Живојин је осетио да су ноге његове супруге веома хладне, али у полусну није имао снаге да се покрене. Кад се пробудио, схватио је да супруга не дише и да је њено ситно тело већ почело да се крути. Устао је, умио се и позвао комшије и родбину. Међутим, није дозволио да синове одмах пробуде.

– Нека их још мало... нека спавају... – рекао је Живојин палећи ко зна коју цигарету по реду.

ЧЕКАОНИЦА

Одлазим на свака три месеца у београдски Институт за онкологију и радиологију на контролу. Тамо сам, пре две године, у тесној и загушљивој чекаоници, упознао неког Миленка из Ваљева и, ево, виђамо се приликом сваког контролног прегледа. Тако је било и данас. И овога пута изљубисмо се ко браћа.

– Па... како си? – питам Миленка.

– Нисам добро... Не ваља никако... – прошишта Миленко стискајући дугме испод грла, а мени дошло, нека ми Бог опрости, некако мило.

– Ни код мене не ваља... – кажем и примећујем да му очи задовољно цакле.

КРСТАЧА

Године се наслагале као цепанице. Човек размишља „Морам да знам да ли ће унук крстачу да ми носи“.

– Ето, хоћеш ли, унуче мој?

– Не, деко, не могу. Ја веру не исповедам.

– Ако ми не носиш крстачу – кајаћеш се!

– Дедо, све друго урадићу, али то не могу.

– Добро. Доброто моја. Немој после коске да ми помераш!

Представи се. И би по обичају до вечне куће испраћен. Његова кћи на суду би лишена наследства. Наследио је онај младић – који је крстачу носио.

Тако је Тестаментом наређено. Било је то у селу
ц.

ОПЧИЊЕН СТРЕПЊАМА

Ја сам твоја моћ, одраз твоје свести, душе.

Тебе навикнутог на слабост, неодлучност, заборав дароваћу снагом своје љубави.

Да не паднеш кад си пао, да не посустанеш када си посустао, да се не предаш када већ немаш излаза.

Буди захвалан и не прави се да играш игру живота.

Ти си само опчињен својим стрепњама, страхом, забором.

Ја јесам твоја моћ али сам без твоје воље немоћна.

ОЗБИЉНА ИГРА

Са хаљином припијеном уз тело и високим потпетицама на лаганим ципелама, била је спремна да отпочне озбиљну игру уз маневре завођења.

Њишући се у ходу, кораком газеле, стигла је до столице постављене уз шанк бара.

Ритуал завођења отпочела је са сјајем у лепим очима и деветом врстом женског осмеха.

Одмах га је угледала. Или је он угледао њу?

Прилазио је шанку летимице прелазећи погледом преко женског тела које се лако њише испод свилене хаљине поседујући (она то зна) одличну хормонску равнотежу.

Не схватајући да је флерт озбиљна игра жене, његове зенице се шире, а рука овлаш додирује раме које му се нуди.

И док му се у мозак урезује лаки дрхтај изненађености он без много размишљања прихвата маневар слатког завођења.

Он жели да се само мало забави не слутећи да она у њему већ открива партнера способног да воли, те да јој, зашто да не, (јер све је могуће када је девета врста женског осмеха у игри) баш он брине о потомству које она тако силно прижељкује.

За све то време њени хормони су у савршеној равнотежи док се његови врте у круг и сударају без икаквог ослонца.

Озбиљна игра успешно је завршена.

Вода за прву заједничку јутарњу кафу већ ври.

ЕПИТАФ

Писац епитафа био је страствени ловац. Ловио је понашања људи (Није пуцао на високо!). На његовој листи интересовања прво мјесто заузимали су, више него заслужено, полтрони – вјешти сателити који се врте око својег сунца.

Послије дугогодишњег бављења овим необичним послом, одлучио је да своје стваралаштво представи широј јавности. Приредио је својеврсну изложбу епитафа. Улаз је био слободан. Исти третман имао је и излаз.

По завршетку изложбе, спроведена је анкета о најбољем епитафу. Убједљивом већином присутни су се определијелили за епитаф полтрону: Буди поносан на све што нијеси чинио!?

ЉЕТНИ ОДМОР

Љето полако, али сигурно, долази и у наше крајеве. А, наши крајеви, ка наши крајеви – не мрдају са мјеста (Сјеверу не помаже ни сјевер!). Свугдје је горе него прије двадесет година – осим горе! Сви то осјећамо (Материјално смо се обезбиједили. Сачували смо своју кожу!), осим шачице мученика-политичара, и њихових сапатника, школских и партијских другова – новопечених богаташа, који ће, пошто су слаби са падежима, љетни одмор, како кажу, и ове године, „провести на Кубу”!?

Остали мученици дају им свесрдну подршку (Опет ћемо им дати глас. Да, послјије, не би могли да

кукамо!). Јер, кажу, док смо ми мирно спавали, они су црњачили ноћу и стекли што ми нијесмо способни стећи (и утећи!) ни за сто година.

– Нешто сте хтјели да питате?

– Да! Гдје ћете ви, остали мученици, провести љетни одмор?

– То, више, и 'тице знају! Пошто је љето на прагу, љетни одмор провешћемо кући!?

Зоран Раонић

ПОРОДИЧНЕ ТЕМЕ

ЈЕСТЕ

Разочаран у жену намах је и сам постао жена. Након краћег опоравка од операције, одлучно је кренуо у борбу да има дијете.

НИЈЕ

Разочарана у мужа, у људе, по најкраћем поступку постала је мушко. Од хирурга – сексолога награђена више него од Бога, сад секса све редом.

МОЖДА

Оно чудно дијете на зиду је од оних родитеља, оног човјека онамо што изгледа као женско и оне жене што се прави да је мушко.

РАТ НАС ЈЕ ПОДИЈЕЛИО НА ТРОЈКЕ

Нијесмо имали никаквог ратног искуства јер је бомбардовање тек отпочело. Знали смо једино то да се мора ићи и о последицама се нема кад размишљати.

Били смо једина три путника у тробојном аутобусу којим је тај пут управљала тројка – возач и два сувозача. Мимо правила довели су нас до жељезничке станице, до хаустора на коме је писало: „Излаз на перон

бр. 3”. Службена тројка иза шалтера се зачудила тројици јединих путника. Рекоше да би воз требало да наиђе тачно у три. Ваздушна опасност је још увијек била на снази, па нас упозорише да је опасно и забрањено стајати на отвореном. Ушли смо у чекаоницу најнижег реда, гдје нам се обрадовала више но зачудила тројка, два човјека и жена, окупљена око флаше са три прста брље ракије у њој. Изгледало је да су више луди но пијани и очито да нијесу још ни дознали да се заратило, нити је то њих могло таћи у душе. Најстарији од нас, иначе склон пићу, прихватио је флашу са три невјешто нацртане шљиве на њој, и њен садржај свео на два прста. Она тројка се обрадовала као да је овај досуо три прста брље у прљаву и замагљену флашу. Сад су сви били сигурни да је њин. Нас двојица осталих смо испијали сопствену жуч, а они нам се чудили. Њих је сада било четворо, а нас само двоје. Атмосфера се нагло промијенила – срећни су сада били у великој већини.

БЕЗ ОСТАТКА

Долази времешна госпођа Клара, која својим позамашним облинама издалека изгледа још увијек више него привлачно. Пролази стара олупина и даље јако поносна на себе. Одлази бивша љепотица и још увијек се скоро сви осврћу за њом. Остаје да трепери нека особена чежња у простору који се шири, који кипти. А кад би могло, сви би одабрали од ње да остану још само њене груди.

Драган Ј. Ристић

ЗАДОВОЉСТВО

А: Зар највеће задовољство није да никуда не журиш?

Б: Да, само кад сам на мору не журим никуд, одмарам се, уживам: узмем чамац где се дивно сунчам љуљушкајући се на таласима далеко од обале и са задовољством размишљаам шта ћу радити кад се вратим кући.

У ВЕЧЕРЊОЈ ГАЛЕРИЈИ

У вечерњој галерији парфемске мрље, сатен и тишина. И још воштани акт: жичане фигуре птица од месинга.

Али и она је ту, поред тебе умножена кроз огледала закачена по зиду, твоја лепа девојка са трепавим очима.

Да ли сам ти рекла... „сећаш ли се чаробног пса... вековне таме... старих ормара... слике тужног свеца на крају ходника, склопљених руку што се моли за нас... прошека и пољубаца и гусарског ковчега у који смо се сакрили док око нас прашина и ветар... покривају све и све односе...”

Птице од месинга могле су ти рећи о њему, али су главу сакриле под крило. Жена од воска да ли ти је шапнула на ухо прије него је засветлила као дрхтава луч.

Јер рекао си: „Драго ми је да смо се упознали госпођице Марион.”

НОСТАЛГИЧНИ ДВОРАЦ

Отварају се знаци неба. Људи пролазе и мисле то цветају маслаци.

Шкрипе и шарке на прозорима носталгичног дворца испред којег уздрхтале брезе отресају цвркуте и ветар.

„Стигла сам, могу ли да уђем?” и не чекавши одговора отворила сам тешка дрвена врата.

Насмејала сам се и уместо поздрава насмејале су се и камене скулптуре из парка. Тек пробуђене заклањале су очи длановима.

„Заспале смо чекајући те, а знале смо да ћеш доћи са првим сунчаним даном. Дођи, седни до нас.”

„Могу ли?” питала сам неповерљиво.

„Приђи да чујеш песму извора са којег си кренула. Чекају те они које ниси видела дуго. Због тога си овде, зар не? Ако си спремна, испунићемо ти жељу.”

„Да, спремна сам.” И у том трену осетих хладноћу камена на прегрејаном челу.

„Спремна сам, нека ми приђу сви они које нисам видела дуго.”

Чула сам пуцањ прста кроз ваздух, а када сам се окренула да видим одакле је стигао тај звук, камених скулптура више није било.

Али зато, почела су се отворати врата невидљивих одаја, а они због којих сам била у овом носталгичном дворцу стизали су ми раширених руку са тешким мирисима воде, мемле и успомена...

ПРИЧА О ЛОВЦУ КОЈИ ЈЕ УЛОВИО БЕДУ

Неки човек, у густој шуми, уловио некакву животињу, веома, веома бедну.

Није имала крзно, ни перје, ни рогове, ни кљове, ни копита, ни бутке, ни батаке – ништа није имала и безмало је није ни било.

Ловац ју је гледао посве угучен и није знао шта ће с њом: „Не могу је појести кад нема месо... Не могу је препарирати кад нема кожу... Не могу је чувати у хербаријуму кад није биљка... Узалуд сам напрезао око... Узалуд сам огаравио пушку... Узалуд сам потрошио метак... Узалуд сам ...

Мозгајући тако човек се ишчашио из памети и отада он само ћути и пије „громовачу”.

Ето како заврши човек који се са напуњеном пушком вуцара наоколо.

СУНЦУ ЈЕ СВЕЈЕДНО ШТА ОБАСЈАВА

Један је лежао потрбушке и он је, наравно, видео само мало парче тла, обрасло травом, и Сунце му је, наравно, грејало позадину, а други је лежао полећке и видео велики комад неба и Сунце му је, разуме се, грејало преднину. Лежали они тако, један поред другог, пустили мозак на пашу и ћутали дуго. Други се најпоследње усхићен својом домишљатошћу надмено одрецитовао:

„Онај који на леђима лежи

више види од сињег кукавца
што крај њега лежи потрбушке.”

Први на то подругљиво узврати:

„Теорију релативитета
да си икад помно проучио
данас не би гудио глупости
у лудачком усхићењу собом.”

– Значи, ти ниподаштаваш песништво?! Ругаш му
се, ништаријо!?

– Не! То значи да је Сунцу свеједно обасјава ли
твоје лице или моју стражњицу.

Још су они којешта говорили али то се нас не ти-
че.

ПИЈАНСТВО

Ах, та течност, та драгоцену течност; све муке и проблеми као руком однесени. Ни не планирам да станем, осетим како ми клизи низ грло и сваким гутљајем се све боље осећам. Лепшу ствар нисам никад доживео, никад више расположенији, слободнији, ништа није толико важно и нема тежину. Усхићење при конзумирању тог Розеа, Бордоа или већ било чега што ми дође под руку, могу да поредим са великом глађу коју треба бескомпромисно утолити. Улазим у вртлог који ме баца на све стране, не контролишем себе, него то ради онај последњи гутљај., а осмех не силази с лица. Чашу за чашом, а онда и флаше празним са ужитком, док остајем последњи и испраћам причу још једне вечери. И нисам стао ту, зашто бих кад могу још и још: налазим се на врхунцу и нико ми не може ништа, без гриже савести и кајања настављам даље. Док је добро, толико је добро док не постане лоше и више не знам за себе. Заврши се на неком каучу или поду кухиње.

Очи и не отварам, јер ме заслепљује зрак сунца који се једва пробија кроз спуштене ролетне. Не волим тишину, она ме плаши и чини ме усамљеним у тој причи јер открива моју истину, кад не лажем друге онда радим још горе и почнем себе. Али главобоља, мамурлук и бол у свакој кости ме баци назад на земљу и врати у реалност. Мрзовољан онолико колико сам синоћ летео, не желим никог да видим ни чујем, љут на себе и што је дан и без неког великог разлога.

НАЈКРАЋА ЉУБАВНА ПРИЧА

– Зар не мислиш да је помало чудно то што седимо једно поред другог већ десет минута а не проговарамо?

Погледала ме са збланутим изразом лица.

– Мислим, откуд уопште та фора да људи само седе у трамвају, само тако седе, и не проговарају. Чудно је. Ти не мислиш тако?

И даље ме гледала са мешавином гађења и радозналости. Уопште није деловало као да ће нешто да каже ускоро.

– Ја стварно више не могу да се правим да гледам нешто около, извадио сам телефон да погледам колико има сати већ три пута... Мислим, извини ако те узнемиравам или тако нешто, али од како си ти ушла и села поред мене не могу да размишљам ни о чему више осим о томе како невероватно лепо миришеш. Ето, рекао сам! Предивно миришеш! И сваки пут када се ова крнтија нагне у кривини и твоја нога додирне моју осећам се као да сам мало умро. Немој да ми кажеш да ниси приметила то. И сигуран сам да ниси баш случајно села поред мене. Верујем у подсвест, ако ништа. Како се зовеш?

Иашла је на следећој станици не проговоривши ни реч. Изгледала је нестварно док је одлазила у непознатом правцу.

ЧОВЕК КОЈИ СЕ НЕ ДА

Овај нови човек кога су посадили овде на тргу, примио се. Упркос асфалту, бетону и челику расте и развија се. Ма, разбија све живо око себе: обратите пажњу на пукотину у бетонској клупи. Погледајте га, једини је усправан у читавом блоку. Кад стојите поред њега, осећа се струјање енергије.

Ако вам се учини да је дошло до пропасти света, само помислите на овог човека.

ИЗБОР

Сима Симић би легао.

Сима Симић посматра брачни кревет затрпан гомилом женске одеће.

Сима Симић подвикну својој жени: «Све што не покупиш са моје стране кревета док сам ја у купатилу, има да бацим у ђубре!»

Жена Симе Симића одабра две хаљине и хладно му саопшти: „Остало баци”.

ПУТОКАЗ

У Париз сам стигао предвече. Нисам имао никаквих обавеза. И шта ћу – куд ћу, него у куплерај.

Изашао сам из хотела и кренуо насумице на једну страну, решен да неког упитам за пут. Долази ми у сусрет елегантна старија госпођа са псетанцетом. По саве-

ту пријатеља обраћам се на француском: „Извините, госпођо, да ли знате где је куплерај?” Она ме одмери од главе до пете и рече: „Знам”. И продужи.

Зауставим једног пролазника и преформулишем питање: „Извините, господине, можете ли ми показати како да се домогнем куплераја?”

„Наравно, господине. Идите овом улицом. Када дођете до краја, видећете споменик са једним идиотом на коњу. Скрените лево и прва улица десно”.

СУЗЕ МОЈЕ МАЈКЕ

Лето. Ратно. Сунце упирило. Измаглица плавича-ста. Ваздух поиграва. Титра. Ни поја зрикаваца. У смре-ки. Ни крика грабљивице. На небу.

Обамрли људи. И природа. Као после битке. Раз-бојишта крвавог. Само зебња. И слутња.

Мајке нема. Налазим је скрајнуту. Окренута ис-току. Погледа упртог. Према Нудолу и Црној Гори. Ко-левки својој.

Поглед склања. Рупцем црним сузе утире. Котр-љајуће.

Неискрена. Не одговара зашто плаче. Неуверљи-во ми каже „онако”.

А онда поверава. Остарели отац јој је погинуо. И два брата. И син братовљев. Дете недорасло. Три гене-рације. У једној бици. У истом дану. У јуришу их ми-траљез покоси. Витешког окупатора. Четири гроба. Без мрамора.

Тугу прикрива. Не сме ни да пишти. Тешко је би-ти кћерка и сестра. И мајка. У земљи окупираној. У ко-јој очеви гину и пород се затире. У борби за опстанак.

Бризнух. Горко. Мајци се у плачу придружих. Непријатељи нас учвелише.

МУЗИКА

Мајка. Дозива. Гласом умилним. Треперавим. Клике. „Дођи. Неко нам је дошао.”

Слутим. То је Он. Њега смо чекали. Чежњиво.
Четири године. Ратне.

Летим. Ноге земљу не додирују. Улећем. Кућа пуна. Атмосфера раздрагана. Мирис кафе. Опојни. Родитељи, стричеви, комшије. И Он, непознат. Одгонетних. Тај незнацац ми је брат. Имена божанског. Богдан.

У рат сам га бауљајући отпратио. Сабљом опасаног. На Косову га заробише. А и где би другде. С коња га смакоше. Топове заглибише. Сабљу му отпасах. Знамења официрска му стргоше. У вагоне сточне га стрпаше. Вукоше, мрцварише до Немачке. Петнаест чела.

Прича. У логору је био радостан. Када су авиони савезнички забрујали. И небо замрачили.

О мукама својим не приповеда. Помагао је страдалницима. Већим од себе. Русима. Био је уз доктора Зотовића. Спасиоца њиховог.

Донесе успомене болне. У души. А у телећаку, чаршаве беле. Фирмиране. Са жигом утиснутим. „Stalag XIII C”. И обележја сачува. Официрске части. Цеви укрштене. Топовске.

Дарова ми хармонику. Усну. На њој угравирана коса слова. Готска. Deutschland.

Та хармоника није више свирала. Маршеве војне. Извијала је мелодије нове. О слободи.

ЦАТАРА

Нагрну народ. У град. Слободни. Испречи му се река. Без моста. Набујала. Ваља. Од брда до брда. Мутна. И крвава. Спира згаришта ратна. Из поточина и јама носи кости беле. Људске.

До друге обале се плови цатаром. Остала од Немаца. Склепана од балвана. Погон јој је уже упредено. Челично. Са котуровима. На потезање ручно.

Народ и стока. Помешани. На обали гњецавој. Пењу се на балване. Водом преливене. Страх је обузео и пливаче и непливаче. Гуре се. Збијају једни уз друге. Жена раскречена. Мокри. Стојећи. Повећава ниво воде. Страх јој стид надвладава.

Нико се не отисну. Не оклизну. На другу обалу сви приспеше. Људи и стока. Купус и козе.

За стоку то би пут без повратка. На кланици ће је продати.

Људи ће имати мука да се врате. Кућама својим.

БОЈА ГЛАСА

Улица. Испред мене хода жена од тридесет пет година, а испред ње девојчица од десетак година са виолончелом на леђима. Крај девојчице хода младић од двадесет пет година и гура бицикл. Причају: младић и девојчица. Не разазнајем добро речи, али по боји њихових гласова схватам да јој се младић удвара. Застају. Младић је пољуби у образ, а онда још једном, чини ми се у уста. Боја и висина девојчициног гласа се мењају. Настављају да ходају. Девојчица му пружа шаку која видно дрхтури и он склапа своју шаку око њене мале шаке. Све то гледа и човек од четрдесет година који нам иде у сусрет.

Жена спушта поглед убрзава ход, мушкарац окреће главу на страну. Мимоилазимо се оборених погледа и одлазимо својим путевима.

ЖЕЉЕ И ПУСТИ СНОВИ

– Узми ме, Мико. Узми ме! – рече Зорана стајући испред мене.

– Али, Зоко, па ти си већ велика девојчица – рекох. – На јесен крећеш у школу!

Била је кћи моје пријатељице Дивне која ме беше замолила да је причувам док она обави неке послове.

– Узми ме, Мико! Молим те – зацвиле дете и склопи ручице у молитву.

– Али зашто, Зорана? – упитах узимајући је у наручје.

– Зато што ће сад сви да помисле да си ми ти тата – прошапута ми на уво и загрли ме.

Вид ми се замагли. Стегох је јаче и пољубих у црну дугу косу.

– О, душице! – рекох носећи је. – Чак и кад ходаш крај мене, сви су сигурни да сам ти ја тата.

Осмех заблиста на њеном малом лепом лицу и она с висине погледа свет око себе.

КРИВАЦ

– Па, добро, колико сада имаш година? – питам је.

– Петнаест!

– И ти си се са петнаест година удала, оставила школу, одрекла се своје будућности... Зашто?

– Па... Ти си крив.

– Ја?!? – запањен је педесетогодишњак.

– Аха! Сећаш ли се када сам летос на том каучу плакала на твојој руци?

– Да – рекох док ми главом пролетеше слике тог догађаја.

Био сам сам у соби, лежао на каучу и гледао неки филм на монитору. Она је ушла у собу без куцања. На себи је имала кратку белу хаљину. Пришла ми је, сагнула се и уснама кренула ка мојим уснама. Окренух главу у страну и њен пољубац заврши на мом образу.

– Направи ми место – рече подижући прекривач.

Померио сам се у страну. Увукла се под покривач откривши црвене гаћице које кретоше ка мом крилу. Окренух се и на бок дочеках њено дупенце. Спустила је главу на моју леву руку, ухватила ме за десну, овила је

око себе и шаку положила на своју сику. Крв ми удари у главу и шаком склизнух на њен струк. Пољубих је, као и увек у образ и наставих да гледам филм. На левој руци осетих нешто влажно. Тргнуо сам се и погледао је. Девојчурак је плакао...

– Да... да... – рече сада схвативши по мом изразу лица да сам се сетио и схватио шта је она тада хтела од мене...

ПОСЛЕДЊА СТРАНА

Чудно је то што сам мислио, барем у почетку, да ће те нешто задржати, попут нити које држе странице књига на окупу, уз мене...

Иако нисам сумњао да је наша прича, уствари, стари, излизани пергамент на коме се више не може писати, необично сам се радовао имагинарном пореклу истог, можда неке горостасне секвоје или моћног храста из којег је папир настао. Али начин на који се пергамент распадао, проклето ме је подсећао на јефтини папир који као да је кисао на бескрајној киши, а онда је још једном прерађен. А опет, никад ми није досадило скупљање тих пожутелих комадића папира који су мирисали на мирну смрт јесењег лишћа...

Можда, можда, али само можда, једног дана поново саставим неке стране наше приче, само одабране додуше; наравно, ако завршим курс рестаурирања. До тада, покушаћу да је насликам. Кажу да слика вреди више од хиљаду речи.

Кад бих само имао боја...

АНХЕДОНИЈА*

Живот почиње с оне стране очаја.

Жан Пол Сартр

Шилер и Гете су најпознатији нерадници и згуби-дани у Вајмару. Вредно краду Богу дане од јутра до по-вечерја, избацујући на хартију по песмуљак отприлике једном у три месеца. Сада их контемплирамо док кон-темплирају залазак сунца у оближњем парку сред вај-марског предграђа, чиме завршавају сваки свој безобра-зно безнадежни дан. Уобичајено ћуте. Крај њих наједаред хитро пролази пар, девојка застаје, разваљује шамар момку којем овај пристаје као будали исти, и онда она одлази, а одлази и он, у супротном смеру и обратном правцу. И он више никада не среће њу, и она више ни-када не среће њега. Гете и Шилер, нескривени љубезни-ци, заљубљени један у другог већ деценијама, одуше-вљени овим инспиративним призором једва се суздржа-вају да један другоме не скоче међу препоне, скину се и изљубе. Но, ипак остају мирно седећи. „Видиш, тако бих ја тебе” – каже Гете Шилеру, на шта овај речито ку-шује. И то би, мање-више, била цела прича, са све за-плетом, кулминацијом, разрешењем и поруком, да и не спомињем епилог, па, ето, нећу.

* Немогућност радовања, бивања срећним (мед.)

ПОСЛЕДЊИ ПРАВДОЉУБИВИ ХЕРОЈ

Мустафа, радикални исламски верник, бизнисмен по вероисповести и пекар по политичком уверењу, наврће у банку не би ли проверио срање свог жбиро рачуна (није му стран ни хонорарни посао полицијског доушника), кад, ето ти гомиле ортодоксних и ратоборних јеврејских батинаша који се спремају, опколивши га, да га убију од батина. Одједном се на сред улице појављује јахач на коњу вранцу, с црним шеширом, маском, црним плаштом и сабљом у рукама те их растури као бугарску скупштину свима на грудима уцртавши мачем велико слово „З”. Тад нестаје једнако брзо као што се и појавио. Мустафа му захвално урличе: „Хвала ти до гроба, и нека је вечито Алах уз тебе, *Зупермене!*”

ВРАНЕ

Стајале су са друге стране прозора, начичкане једна на другу по голим гранама. Док сам седео у соби и покушавао да усредсредим мисли, гактале су и свађале се, мешкољиле и отресале крилима, све док нисам устао и отворио прозор. Одмах ме је запахнуо хладан јесењи ваздух. Одавно нисам прошетао парком, сео на неку од клупа. „Иш!” рекао сам им. „Одлазите!”

Погледале су ме и заћутале. Док не обратите пажњу, све вране су исте: једна велика ружна птица која не уме да пева и храни се отпацима, али сада сам видео да је заправо свака другачија. Гледале су ме као да сам ја крив за њихову дреку.

„Марш одавде”, викнуо сам се и јато се узнемирило.

„Оставите ме на миру.”

Јато се подигло изнад тамних крошњи и нестало испод облака.

„Немојте се никада враћати.”

Сада седим у соби и покушавам да усредсредим мисли, али тишина ме толико гуши да не могу да дишем, а камоли да размишљам.

КУЋЕ У ВАЗДУХУ

Мама и тата су добро. Време је онако, али смо се ми купали сваки дан. Јуче је пала киша и угасила пожар на пунти. Миштани кажу да је то Госпа уредила. Бубуљица и ја смо се попели на брдо изнад увале. Зовем је

Бубуљица зато што ми је рекла да сам Дебели. После сам ја добио по гузици, а не она. Мама је вриштала да не смемо преко магистрале. Тата је на вестима чуо да су ноћас три куће отишле у ваздух. Миштани су ћугали и склањали поглед. Питао сам га да ли је и то Госпа уредила. „Мора да јесте”, прогунђао је и попео се на спрат да пакује ствари.

Док смо се возили магистралом, Бубуљица је рекла како би волела да се и наша кућа дигне у ваздух. Тако бисмо имали поглед на цео град и море. Мама ју је ошамарила из чиста мира. Бубуљица се расплакала, највише зато што сам јој се смејао. Мада, и ја бих волео да живимо негде горе, у ваздуху, изнад свих осталих.

МАГЛА У ПАНЧЕВУ

На Панчево се понекад спусти таква магла да човек не зна куда је кренуо. Кажу, равничарска ствар. И, могу ти рећи да уопште није лоше, јер се једино то зове *шетња*, кад није важно где мораш да стигнеш. Чим видим маглу, ја изађем напоље, да одморим главу од свих срања.

На Панчево се понекад спусти таква магла да се не види прст пред оком. И, истину говорећи, лепо је. Никог не сретнеш, не гледаш у ружне фасаде и индустрију, чини ти се да је цео свет, умочен у млеко, само твој.

На Панчево се понекад спусти таква магла да није тешко изгубити се у њој. Неколико пута сам се затекао у крају који, искрено, преко дана не постоји. Чудни људи провиривали су из буцака, зли пси лајали су за мнош. „Ко сте ви?” питао бих тада, збуњен. „Знаш ти добро”,

одговарали би они. И ништа, жељно бих чекао да се магла разиђе, па да се вратим кући и одморим главу од свих срања.

ПУЦЊЕВИ

Чин први: Пјесници су чуђење у свијету. Нарочито они који би и пуцали у филологе.

Чин други: Годинама одгајани на ономе који је писао „За филологе имамо само један пуцањ у њихове филолошке мозгове и идемо даље”, многи су пропуцали. И не само у филологе.

Чин трећи: „Идемо даље” рекла је једна оштра дама која се појавила однекуда из далеке Еуропе и којој је такво пуцање било потпуно страно.

И тако су неки актери ове кратке драме отишли даље – у Den Haag.

МАЛА ПРИЧА О ВЕЛИКОМ ПРИНЦУ

Велику причу о малом принцу написао је већ један француски писац.

Ово је мала прича о великом принцу који живи у Великој Британији. Велики принц не може живјети у малој Британији.

У Великој Британији, у великом стилу, велики принц Чарлс оженио је велику Дајану, наивно мислећи да је то преобучена велика Камила. Када је схватио своју велику заблуду, велики брак је пукао, а велики принц Чарлс маштао је о великом браку с великом Камиллом. Једног великог дана, велики принц Чарлс скупио је велику храброст и оженио велику Камилу. Да ли ће велики принц Чарлс једног великог дана постати велики

краљ Велике Британије, а велика Камила – велика краљица, то је и даље велико питање у Великој Британији.

.....ДИНКА

1978.

Загреб. Илица. Јазавац. Женско питање.

Сједим у првом реду до бине.

На бини божанствена глумица.

2010.

Сједим у бечком театру.

И полако схваћам да сам прије тридесет и двије године направио највећу глупост у животу.

И да се вријеме врати тридесет и двије године уназад, тко би могао гарантирати да поново не бих направио исту глупост?

Ја знам драги читаоци, да сте ви паметнији од мене. И када се вама догоди нешто слично као мени 1978. немојте бити глупи као ја. Ни у ком случају.

Весна Ђоровић Бутрић

DEAD LINE

21.08.

- Остало ти је још само десет дана!
- Шта ми је остало!?
- Све претраге баш то показују: ОСТАЛО ТИ ЈЕ ЈОШ САМО ДЕСЕТ ДАНА...

26.08.

- ... још пет дана. Како могу да буду тако сигурни у рокове! Дају ли, то, они себи улогу малог Бога...
- Мали или велики – ти губиш време... Покушај нешто, чуда се дешавају... Шта све можеш да урадиш за пет дана!? Шта све можеш да урадиш за пет дана...

31.08.

- ... нема дана ... само сати... Шта ћу са сатима?
- Почни нешто, барем на крају!

01.09. (00.01.h)

„На крају му је свануло. Могао је све и другачије да уради. Али, није. Други пут ће...”

Али, другог ПУТА нема.

Нема.

СЕЋАЊЕ

Чуо сам болне јауке у ушима и потрчао. Стигао сам, отворио врата и ушао. Осетио сам мирис нечег устајалог. Док сам се привикавао на мрак и корачао напред, послушкивао сам пажљиво. Под ногама су ми крцкали комади опалог малтера. Видео сам на десној страни прозор а на другој страни бело обојени метални кревет. Ту је живео човек. Лежао је загладан у прозор.

Смрт је била ту.

Сео сам на кревет. Чекао сам. Ништа се није догодило. Очи су и даље биле приковане на прозор. Већ је почела да ме обузима нека чудна хладноћа, када се његова рука покренула. Очи су ме посматрале. Рука му је пошла ка мојој, али се немоћно вратила. Узео сам је у своју. Била је танка и сува. А онда се рука умирила. Човек је умро.

Сада су јауци у мени били још јачи. Кидало се нешто у мени. Нисам знао шта. Само сам знао да човека више нема. А био је човек.

Обукли су ми црну кошуљу. Заплакао сам. Поново сам тражио човека. Није га било. Отишао је...

ЧОВЕК И ТИГАР

Смело, храбро и са много самопоуздања пришао је дивљој животињи, реткој скоро истребљеној врсти белог тигра, спустио руку на његово меко крзно и кренуо да руком пролази кроз ту чудно густу длаку.

После неког времена тигар се трже, правећи корак по корак уназад, вртећи главом, одаљавајући се од човека, што је овом немом посматрачу изгледало као негодовање или пак борба тигра са самим собом против осећаја који га је испуњавао. Неким чудом, искре су кренуле да се појављују, шире и сјаје око те крзнене животиње заслепљујући човека толико да је морао да се полако удаљава од тигра и покрије очи рукама, пропуштајући најневероватнију ствар. Крволочна животиња се за неколико секунди претворила у мало маче са снежно белим крзном и крупним плавим очима у којима су се сачувале најјаче искре среће. Гледајући право у човека, свог спасиоца, маче се надало да ће га овај понети са собом и да га никада неће оставити, хранећи га чистом љубављу и нежности док год постоји.

SOUL MEET

„Најдража моја,

Пишем ти из најгорих и најчистијих побуда, да оставим све своје грехе и прочистим душу пред полазак. Рекла си да ће свет стати када одеш. Време је наставило да се искрада из мог живота вукући ме ка за-

вршетку. Земља је наставила да се окреће иако сам бојкотовао Сунце навлачећи тешке црне завесе на прозоре, одржавајући савршени мрак у кући до вечери. Око поноћи сам молио Месец да се замени са Сунцем и крене унатраг, али авај, никако да нађе праву мотивацију... ”

Завршио је писмо, пољубио и стегао на груди. Попео се на стари мост. Погледао је у тмурно небо с вером у себе. Погледао је у мутну воду, прекрстио се. С дубоким и тешким удисајем направио је корак. Ни једна мисао, ни један покрет, ни један звук се није отргао од њега.

Туп ударац је на моменат разбио тај чудан мук. Вода је убрзо избацила на површину беживотно тело мушкарца и његову душу, која се винула право ка небу. Време за њега је коначно стало. Месец је превладао Сунце, Земља је престала да се врти, време га је довело до краја и нестало.

радикалне промене је најлакше постићи шишањем

како Ана Родић каже „жене се шишају пред велике промене“

како је мој деда говорио „жене траже своју идеалну фризуру до тридесете“

негде кажу да се очистиш ако своју косу одсечеш и закопаш

тако су оне и урадиле

она која је имала црвену косу до рамена исекла ју је.

праменови падају и она брије главу

жели једну девојку али је никада неће додирнути

бледу принцезу тамне косе која кроз смог плови

сама

она која је имала кратку смеђу косу исекла ју је

док је другар питао да ли је сигурна да то жели

она клима главом и он је шиша на нулу

затворила је очи, прешла руком преко своје главе

без косе

и осетила како сви лоши духови ишчезавају.

она која је имала плаву косу до краја леђа исекла

ју је.

пробудила се и пукао јој је филм.

отишла је и ошишала се на двојку

после је гледала у косу на поду и било јој је све-

једно

обукла се у бело, раскинула са дечком и отишла

на море.

а у ствари

она је пустила поново смеђу косу и има свог принца.

она је пустила поново смеђу косу па је опет ошишала и тражи љубав и у страху је да ће заборавити како се љуби

она се није ни ошишала и даље има дечка и дугу плаву косу.

РУЖА

Ружу сам био познавао већ пар мјесеци, упознао сам ју у омладинском клубу. Тамо смо били свраћали не као сви остали, него као душе омамљене љепотом, коју смо као такви међусобно дијелили. Ружа би плесала а ја бих ју проматрао, вијугала би се у своме сну и мени осмјехивала, као познаваоцу њених тајни. Ја нисам плесао, имао сам некакву аверзију према плесу. Имао сам заправо доста тих аверзија, али сам дио њих дијелио с Ружом, која је похрањивала исте такве.

Тај простор у којем се могао наћи сватко био је одмориште за нашу нетрпељивост према другима, ми смо у њему били само пролазници, путници, како сам био знао говорити. Није то била болест, то је био одговор осталима који ни за чим узвишеним нису стремили, ни за чим лијепим што би ми величали и у што би се упуштали. У том простору за тренутак би нестајали сви проблеми и све препреке; питали би један другог о оној болној страни и дијелили међу собом спознаје и савјете. Проницали би једно у друго и упознавали не само блискост, него и даљину што раздваја људе.

НАША БИЋА

Почели смо се дотицати, наше мисли су се укрштале и онда када нисмо били заједно. Измјењивали смо додире, имагинацију, слутили смо једно друго, тренутно. Наша бића била су виђена међу нама, међу стварима које су нас окруживале. Нисмо се више договара-

ли, постојала је присутност. Знали смо се посвађати циљајући у срж, провоцирали би се. У тами ноћи опажали би наше сјене, проматрали вријеме које неминовно пролази. У том времену иза наших сјена виђали би наше путеве како укрштени зјапе. Ходали би напамет једно уз друго и дуго гледали према напријед.

ЗОВ

Шетајући по мраку, мислио сам на ове задње дане и чудио се како су брзо прошли. Тргнуо ме повик мога имена и видео Ружу како ме зове у Кафе-бар. Наручила ми је пиће и рекла: „Марко, ја сам данас плакала! Слушала сам Моцарта, престала мислити и једноставно сјела и плакала! Ја не могу више живјети на овај начин! Ја то теби могу рећи! Ови људи ме не разумију! Ја морам нешто почети...”

ЦЕСТА СТРАДАЊА

Шабан је имао пекару поред магистрале, а погачице су му биле чувене по укусу и свјежини. Ту је увијек била гужва, а зарада изнимна, што се видјело по бројним некретнинама.

Ипак, све је кварила чињеница да су људи често гинули у саобраћајним несрећама недалеко од пекаре и то сваке животне доби, од тинејџера па до стараца. Хитна и ватрогасци би јурили док су њихове сирене заустављале сваку мисао и звуком пробијале густу тишину крајолика. Полиција би стављала жуте траке, а нервоза је расла међу возачима који су стајали у колони. Путници су гладнили, па је продаја погачица расла. Новинари су се досјетили да се сигурно радило о уклетој Цести страдања.

Једном је Шабан у журби пошао аутом у град и док је возио и јео, слетио је с цесте у оближњу ријеку. Посљедње што је чуо била је сирена која му се приближавала. Кажу да му је залогај погаче био у устима кад су га нашли мртвог и да се смијешио и кад му се тијело укочило.

Синови су након покопа затворили пекару и од тада више није било вијенаца на уклетој Цести страдања.

СУНЦЕ

Састала се ових дана зелени, плави и црвени. Наиме, имају проблем како да се договоре чије је Сунце. И ратове водили. Народе побили, али сунце и даље није њихово. Наиме, жуто је. Чак и изнад неба у Босни и Херцеговини.

ТРАМВАЈСКА ОДА

Рупа поред пруге. Аутомобил без точка. Возач без памети. Трамвај на пружи. Чекају. Најаву бољитка. Који неће доћи.

ДВА ЖИВОТА

Њено тијело се повијало под ударима његових путених жеља. Он је равномјерно дисао док је истраживао тајна подручја сопственог дјеловања на њеној кожи. Узвикнула је, а ријечи јој нису излазиле из уста: „Стани, сачекај!“ Није могао стати. Комарац је умирао у додиру са властитом судбином. Срећом, њено тијело је лежало беживотно на цести избачено из аутомобила који је ударио у дрво које се налазило уз сами руб пута. Умирући на њеној кожи, тјешио се како не умире једини. Издахнула је истога тренутка.

НЕКА ДРУГА ЉУБАВ

Сједи на жутој фотељи и пије виски. Ја сам преко пута њега и мијешам цин и тоник. Шутимо и буљимо у пепељару пуну опушака. Вани полако пада мрак, а ми не устајемо како би упалили свијетло. Полако нестајемо у мраку, заједно са свим намјештајем. Мота цигарету и ја припаљујем своју. Заправо си немамо ништа за рећи. То све виси у зраку као омча која чека тко ће је од нас двоје ставити око свога врата. Не говорим наглас, никоме, па ни себи, да ме он преварио два пута, можда и више, да су га избацили с факултета, да тамо те дјевојке гутају његове ријечи. Чему све то говорити, звучи као лош филм, као клише, као ствари избљуване већ толико пута да постају нормалне. Гледам његове руке и жуте прсте, браду у којима стоје мрвице духана, гледам његово лице и уопће га не препознајем. Баш у томе тренутку као да је наједном постао сасвим неки други човек. Наш се живот састоји од мог страха од самоће и његове сигурности. Сигурност доручка и чистих гаћа. Комадићи у којима опстајемо због навике – јутарња кава, читање новина, звецкање вилица током дугих вечера, празни дио кревета. Пијем цин тоник и пушим, он покуша нешто рећи, али одустане. Никада се нисам осјећала овако сама. Мрак је сада прогутао цијели стан, само чујем његово правилно дисање и своје испрекидано, готово попут некаквих хроптаја.

ТИШИНА

Неонска свјетла трговине обасјавају дио паркиралишта. Пљусак ме ухватио неспремну и сакривам се крај бетонског ступа. Повраћам вино и вотку по чизмама и свуда около. Погледам на сат, још мало па ће четири ујутро. Фарови аута далеко на цести отклањају помисао да сам потпуно сама. Могла бих кренути, киша ће падати цијелу ноћ, само ствар је у томе што не желим отићи одавде. Ствар је у томе што ћу се пробудити ујутро, а онај осјећај који се јавља тек што отворим очи, протезат ће се кроз цијели дан. У мени. Недјељно јутро с кишом. Недјељни ручак. Отац једе месо, прежива га у устима и могу, и сада, чути то полагаано мљацкање, бесконачно мљацкање свињетине. Мајка буљи у тањур и кида заноктице. Недјељна вечер. Могу чути очеве гутљаје вискија. Мајка сједи у мраку и чупка косу, влас по влас. Тишина ти допушта да чујеш и најмањи звук, непостојећи звук који тјера човјека у лудило. И вечерас сам могла чути ту тишину крај звучника, оног огромног Робијевог, којег је добио за рођендан. Људи су плесали и пили и хватали се и гурали језик у уши, а ја сам могла чути ту тишину. Испирем ју вином, онда вотком, онда нечијим језиком, онда причом... Смијешно је како не можеш побјећи од нечега. И што се више трудиш, оно ти је све ближе. И постане ти лоше, постане ти физички лоше од тога. Таква је та моја тишина. Фарови аута парају таму. Прошло је четири, прошло је и пола пет. Питам се слушају ли људи када кишу. Запалим још једну цигарету и останем стајати. Још мало.

ИЗГУБЉЕНИ

Влакови су романтични. Барем сам тако чуо. Покушавам спојити то двоје, али не иде. Влакови у мени не побуђују ништа. Баш ништа. Јутро је. Десет до пет. Пушим прву цигарету и пијем каву из аутомата. Осјећим мирис пишалине и алкохола. Пси луталице њушкају канте за смеће и мршави су тако да им се могу видјети кости. Спреман сам да ме поједу живог, да искористе вучји инстинкт и искидају ме на комадиће. Ништа од тога, влак долази три минуте до пет. Зашкрипи и стане. Његова унутрашњост није боља од самог колодвора. Необјашњиви смрад протеже се уским ходником и купеом. Тако је свако јутро. Или је сваким даном све горе. У другом граду ме чека ресторан у којем радим као перач суђа. Смрад остатака хране и лошег детерџента прождире ми утробу, а прљава вода у судоперу гута моје руке. Чекам да их прогута до краја, чекам да ме прогута цијелог. Враћам се кући изрибаних руку и погрбљених леђа. Мрак се већ спустио, а слаба свијетла обасјавају дјелове трачница и велике репове штакора који се вуку још дуго иза њих. На клупи до мене сједи жена изблајхане косе и подераног мантила. Прича с голубовима, а онда ме погледа и каже како воли влакове, како воли оне парне, старе влакове. Кажем да нема више таквих. Гледа ме још неко вријеме, а онда се нагло окрене. Погледам далеко иза трачница и понадам се како ћу видјети једног од њих. Глупо од мене, за нас двоје такви су влакови давно изгубљени.

ПИСМО

Неумивена, са праменовима туге у коси, јеца крај прозора. Из тог угла за плакање назиру се пруга и ливада којом јуре мусава деца. Опет чита исто писмо:

„Слушај ти, гадуро, најобичнија спонзорушо, ја сам од тебе направио манекенку, а не они тамо што те воде као мечку од ревије до ревије. За твоје силиконе, разне лифтинге и пирсинге дао сам гомилу пара и навукао ангину пекторис. Дан и ноћ таксирам Ибарском магистралом да бих платио некакав фешн бук. Ко ме шиша, а?! Губи се из мог малог говњивог живота!”

У тополама клепећу роде, пада мрак. Укључује телевизор: Парламент прекинуо рад, руси ушли у Грузију, полиција на Ибарској магистрали, пронашла тело таксисте у слупаном возилу. Све је вест. Смрт је вест.

Попут корњаче увлачи млечни врат у оклоп од четири црна зида и тоне у снове од меда.

ХОТЕЛ „КОСТИЋ”

Средовечни дебељко уноси се у лице рецепционару хотела „Костић”: Да ли је стигла госпођа Олга?

– Господине, јавила се из Москве, потврдила је да долази вечерас. Упада колпортер:

– Новине, новине, „Варошке новине”! Олга Путниковић убила мужа због љубавника и наследила хотел!

Дебељко пуца себи у уста. Рецепционар лепи плакат на улазу у хотел:

„Даје се на знање цењеном грађанству да се одлаже наступ певачке дружине и фолклора „Цар Лазар”. Управа хотела жали због тужног догађаја”.

– Има правде, има, боље што се убио! Дебели прљави љубавник и преварант, хтео је туђе. Има Бога, има – довикују са улице.

Стижу кола из градске мртвачнице.

НА БРИЈЕГУ

Види се, нема што. Изнад Лијепе Наше – утопљене у глобалне трендове, надвио се густо облак претворбе и корупције.

И са свих страна у збиљу живљења удара и сијева муњом рецесије. Па на киши од горчине подивљали препуцавају се јаким ријечима по небитним стварима док ступ друштва упориштем у муљу сувремених достигнућа, са маратоном човјечанства, одмиче...

А на бријегу, како домаће тако и оне иноземне похлепе и грамзивости, стоји Лијепа Наша дјелима одговорних зацртана и утемељена. Кажу, чудна земља, у којој тата не ради, мама ради и не прима плаћу, а син је у пензији.

УГАО ГЛЕДАЊА

За дан 6.6.2006. пророци, видовњаци и астролози најављивали су „смак света”.

И били су у праву. Тог дана, тачно у подне, он се срушио. Ничега више није остало. Пустара без мириса, укуса, боја...

Некоме, „свет” је трећа планета од Сунца, која је наставила да се окреће несвесна пропасти универзума.

А некоме – туце порука у меморији мобилног телефона избрисаних случајним притиском на погрешно дугме... И свест да се на дисплеју више никада неће појавити жељени број.

???

Не умем да дајем наслове. Или не волим, што му, на крају крајева, дође исто. Зато уреднику најчешће шаљем текстове са по три упитника изнад увода. Он шизе због тога, али како ми је истовремено и супруг сматрам да је боље да гунђа због наслова него због других ствари. Често ми се неке приче „отимају”. Роди ми се идеја у глави, у мислима почнем да је развијам, слажем речи, котрљам их по имагинарним устима док не пронађем оне које имају укус енглеских карамела са срцем од чоколаде. Али, када их најзад ставим на папир па их гласно изговорим, оне више нису слаткиш, чак ни овај домаћи, јефтинији, већ ми ударају о зубе попут коштица вишње, или запињу за њих као љуске пурењака. И све што могу да урадим је да проспем воду у којој су се кувале и сачекам нову идеју коју ћу упропастити.

ОГЛЕДАЛО

Неко ме посматрао. Ручала сам у луксузном ресторани. Ја. Љепотица за којом мушкарци уздишу. Неко ме посматрао. Очи су му милиле мојим леђима као мрави. Мојим голим, глатким леђима, напола прекривеним свиленом косом. Неко ме посматрао и то није било чудно. Ипак сам се одлучила окренути. Да се огледам у очима тог залуђеног мушкарца. Који ће ми ускоро послати пиће. Које ћу попити. А онда једноставно отићи. Ја. Најљепша дјевојка у граду.

Чудно. Није то био мушкарац. Него жена. Ружна. С кесама испод очију. Баба. Не волим бабе. Увијек нешто понављају, као ехо. Зашто ли ме посматра? И то тако нетремице, дрско. *„Шта желиш, бакице?“, хтједох је упитати. Можда моје чврсте груди? Свилену косу? Знаш, ја само позовем прстом и сваки мушкарац дође.*

Но, ћутала сам. Гледале смо се. Предуго. Онда сам полако почела да схватам. Није гледала мене. Него себе. Каква је некад била. А ја сам гледала старост. Која ће доћи. По моје пуне груди. По моју свилену косу. По моју глатку кожу.

Први пут у животу оборила сам поглед.

Сву ме обавио плашт топлог, руменог стида.

МОЈА НАЈКРАЋА ПРИЧА

Написати најкраћу кратку причу? До 900 карактера? Ја, брбљивица, да напишем кратку причу? Ја реч? Ја реч-канибал која се храним речима? Ја која завирујем у туђе љубави и погледе не бих ли нахранила тог канибала? Ја која жеђам за речју? И ви од мене очекујете кратку причу? Као да од средњовековне госпоје тражите да прошета плесном двораном у сукњици до изнад колена. Имате ли срца? Шта год да напишем мораћу да кратим, сечем, прекрајам.

Имам пар идеја. Пси су увек захвална тема? Не! Вода се лепше слика него што се да под перо. Политике се гадим. Патриотизам се излизао. Љубави постале опште место. Секс се добро продаје, али не у мојој режији. И шта ми онда преостаје? Ток свести? Унутрашњи монолог шетача дугих улица? Не!

Не, ја не уmem написати кратку причу! Ја се разливам по хартији, јер уmem писати само пером (на компјутеру искључиво прекуцавам).

Али и ово је некаква прича? Или није?

ЏА И БУ

Џа и Бу су клошарили међу редовима уредно сло-
жених речи. Било им је свеједно јесу ли се Да и Ли по-
ватали, крадом. Нису давали ни жуту пару, коју, узгред
буди речено, нису ни имали у својим бушним џепови-
ма, да ли је Ићи штипнуо госпођицу Ђемо. Нису мари-
ли ни мало за господу жандаре Зарезе, а још мање за

Апострофе који су живели на високој нози. БУдале су их ту и тамо ЏАкале, али ЏАбе су подизали БУку, све до једном, када је неком другу пало на памет да изговори чувену реченицу: „Нема ту више фолирања. Или Џа или Бу!” Нико није смео ни да пита ко су другови Џа и Бу јер се у то време и за питање могло награБУсити. Џа и Бу почеше неизрециво да се досађују, а то прерасте у нетрпељивост. Моле се сви слагачи речи да оставе Џа и Бу мало раздвојене, како не би били одговорни за сукобе ширих размера који би довели до самозапаљења многих рукописа, а то не би било угодно.

Рој минута заузима собу. На вратима, напета оп-на мирисног балона ме одбија, додир се отвара и увлачи ме. Седам поред празног места, спуштам и ослањам руку: на површини, у сваком прсту прича.

Тамо је гужва, врео дан трепери над сваком мишљу. Овде се музика уплиће у речи и тишину. Хоћу ли стићи да кажем, ако успем да ухватим минут, хоћеш ли осетити мирис? Низ степеник и уз степениште.

Минути хватају мене.

У ову собу можеш да уђеш само ти. У њој је зелено и баршунасто и некадашње. Када отвориш врата, крени право до прозора. Испод њега, ушушкана у сећања и снове, чува се кутија. Кључ имаш, имам га и ја. Увек додирни све њене зидове.

Поглед остао иза корака. А испред је Сунце. Испред је прозор. Могу ли да га прескочим? Да длан спустим на стомак и да у грудима осетим. Да осетим покрет. Пре да буде после.

АУТОРИ

Анђелковић Милан (1984, Београд), дипломирани информатичар; живи у Београду.

Аризановић Оливера, професор српског језика и књижевности; живи у Нишу.

Башановић Жељка (1973, Београд), пише кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Блажић Марија (1990, Нови Сад), студент; пише кратке приче, песме, романе и есеје; заступљена у зборницима; живи у Бечеју.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево), наставник, књижевник и авангардни ликовни уметник; пише поезију, прозу, хаику, драму, есеј, књижевну и ликовну критику; објављивао у бројним листовима у земљи и иностранству; заступљен је у преко 50 заједничких књига, зборника и антологија; објавио је четрдесет ауторских књига (поезија, кратка проза, хаику, приповетке): „Негде на крају” (1991), „Дланови земље са брегова” (1995), „Писма с поља маховина” (1996), „Смртоносно на нос” (1997), „Гриоти” (1998), „Abolla” (1998), „У улици XI” (1998), „На небеском огледалу / In the sky mirror” (1999), „Приче нерватуре листа” (1999), „Покисли нарамак / Wet armful” (заједно са Золтаном Бабом и Илијом Братићем), „Влаге и смрти беле” (2000), „Модре ноћи / Bluish Nights” (2000), „У НЕБО или ка небу”

(2001), „Lapsus calami” (2001), „Сенка малињака / The shade of the raspberry patch / Lombra del campo di laponi” (2002), „Шкрипа” (2002, заједно са Иваном Малек), „Скок веверице” (2003), „Страх од жутог шећера” (2003), „Томпуси точкови” (2003) итд.; приредио је хаику антологију „Изнад празнине” (2002), антологију српске поезије за децу „Моћ чигре” (2004), пет антологија најкраће необјављене приче часописа АКТ, антологију најкраће приче: „Дубоки прозор” (2007), антологију хаибуна „Предјесенски интермецо” (2006), хаику антологију „Одјек међу уснама” (2008), антологију светског еротског хаикуа „Сусретања / Meetings” (2008), антологију светског хаикуа „Облаци у најкраћој ноћи / Clouds in the shortest night” (2009); добитник је бројних домаћих и међународних награда за поезију, прозу, кратку причу и хаику; превођен је на петнаест језика; оснивач је и уредник Интернационалног хаику часописа „Лотос” и часописа за књижевност, уметност и културу „Арт”; живи у Ваљеву.

Јурата Богња Серафињска, пише приче; живи у Варшави (Пољска).

Божичковић-Радловић Данијела (1968, Вршац), дипломирани педагог; пише кратке приче; објавила књигу „Звездана приче” (2009) и роман „Имате ли чудне снове” (2010); заступљена у зборницима; живи у Петровцу на Млави.

Букарић Енсар (1968), дипломирани инжењер машинства; сарађује с мостарским часописом „Мост”; заступљен у зборницима прича; живи у Горњем Вакуфу.

Бурмуџија Дарко (1976, Нови Сад), професор филозофије; пише поезију и кратке приче; објавио збирку поезије „Ноћ тамних манира” (2009); заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Ведалос Иван (псеудоним, рођен 1960), објавио два романа; награђиван за причу; живи у Београду.

Вемић Сузана (1971, Иланца), дипломирани психолог; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Вршцу.

Букашиновић Зорица (1985, Пријепоље), апсолвент на Факултету политичких наука, новинарско-комуниколошки смер; пише кратке приче; збирка прича „Три тачке“ (2010); живи у Београду.

Букушић Лука (1981, Ријека), сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Бушовић Ана (1984, Београд), антрополог; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; живи у Београду.

Даниловић Мајо (1955, Г. Лупљаница), дипломирани политиколог; заступљен у зборницима; објавио књигу љубавних песама „Док земљом газим расуте пољупце” (2010); награђиван; живи у Београду.

Денчић Весна (1963, Београд), дипломирани политиколог; књиге афоризама: „У друштву се не шапуће” (1987), „Свет не може пропасти без нас” (1996), „Пут до пакла” (2001) и „Страдање у циклусима” (2007), збирка кратких прича „ИНверзије” (2003), кратка проза „Хоризонти” (двојезично” (2006), збирка песама „Подијум / Podium” (2008), „Плави поглед” (хаику, 2008); приредила (у коауторству са Владимиром Јови-

Ћевићем Јовом) панораму „Страдија данас” (2003) и „Сатиричне приче 2003“ (2004), (коаутор Ђорђе Оташевић), „Сатиричне приче 2008“ (2009), „Дневник непристајања“ (2009) и „Сатиричне приче 2009“ (2010); CD „Смех до бола” (2003) и „Смех до бола 2” (2005); сарађивала је с бројним часописима и листовима; награђивана; заступљена у многим зборницима и антологијама кратких прича и афоризама; превођена на пољски, руски, бугарски, македонски, немачки, енглески, француски и румунски; главни уредник електронског сатиричника „Етна”; живи у Београду.

Деспотовић Петар (1942, Београд), пензионер; пише кратке приче; заступљен у зборницима; објавио роман „Партија канасте”; живи у Београду.

Димитријевић Наташа (1979, Лесковац), дипломирани економиста; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Лесковцу.

Драгић Дејана (1990, Бачка Топола), студент Филозофског факултета; пише кратке приче; награђивана; живи у Бајши.

Дрвар Томислав (1951, Сомбор), дипломирани правник; пише кратке приче; сарађује са часописима; награђиван; живи у Сомбору.

Дрекић Далибор (1975, Вировитица); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Борчи.

Дробњаковић Маја (1986, Нови Сад), дипломирани економиста; награђивана; живи у Новом Саду.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; прозна књига „Рејхана која то није“ (2007); живи на Рабу.

Душанић Нада (1961, Сомбор), писац и сликар; сарађује са часописима; објавила књиге приповедака „Приче у боји 1” (2003) и „Боје тамних светлости” (2005), романе „Кућа са друге стране” (2007) и „Спој срећно пронађен” (2010), и есеј „Кућа пуна слика” (2008); живи у Сомбору.

Ђорђевић Душан (1955, Врање), новинар; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; књиге афоризама: „Кила до колена” (2003), „Поштена курва” (2006), „Магарећи ујед” (2009); романи: „Школа за патриоте” (2004), „Сточни вагон” (2008), драме: „Драме” (1999); живи у Врању.

Ђорђевић Радослав Мића, пише поезију и кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Ђукић Боровој (1953, Нови Сад), издавач; објављене књиге: „У сну сан” (1998), „Тајнованка”, „Кратка књига настајања”, „Спеловање”, „Чудна шума”; живи у Новом Саду.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; заступљен у зборницима; објавио две збирке песама „Задужбине” и „Перивој љубезни (Врт љубави)“; живи у Нишу.

Живановић Милош (1980, Љубовија), апсолвент филолошког факултета; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; заступљена у антологијама и зборницима; награђивана; роман „Артемије тврди да...” (2009); живи у Железнику.

Живковић Мирослав (1979, Лесковац), дипломирани историчар; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Лесковцу.

Здињак Нина (1988, Београд), студент филозофског факултета; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Зоран Николић Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; живи у Нишу.

Ижогин Милка, пише приче и поезију, награђивана, живи у Ћуприји.

Илић Гачић Милица (1966, Ваљево), бави се сликарством; пише приче, поезију, прозу, есеје, хаику и књижевну критику; књиге поезије: „Пред огледалом” (1993), „Поетски прелази” (1996), „Бели дани” (2004), „Долином илузија” (2005), „Глас” (2007), „Забрањена радост” (2009); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана за хаику; живи и ради у Ваљеву.

Илић Нада (1981, Лозница), професор српске књижевности и језика; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Јанковић Милан (1961, Пожаревац), пише кратке приче и поезију; романи: „Псалми хулитељства” (1984), „Аврамов жртвеник” (1984), „Ђаво у цик зоре” (2001), сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Пожаревцу.

Јањић Дејан (1972, Врање), професор; пише кратке приче; живи у Моштаници.

Јовановић Драгица, пише кратке приче.

Јовановић Зоран (1959), ватрогасац; пише кратке приче и афоризме; заступљен у зборницима прича и афоризама; награђиван; живи у Земуну.

Јовановић Ружица (1970), дипломирани технолог и доктор филолошких наука; пише кратке приче, поезију и прозу; објављена монографија „Перо реализма” (2009); награђивана; живи у Шапцу.

Јовић Славица (1968, Милићи), пише песме и приче; збирке песама „Вртлог“ (2007) и „Облак“ (2009); заступљена у зборницима; живи у Бреди (Холандија).

Кнежевић Гордана, пише кратке приче.

Кованцић Радмила (1947, Рудовци), пензионер; пише песме, приче и есеје; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Косановић Ђуро (1978, Обреновац), дипломирани молекуларни биолог и физиолог; пише кратке приче; заступљен у зборницима прича; сада је на докторским студијама у Немачкој.

Костић Миливој, академски сликар, психосоцијални саветник и репро-фотограф; живи у Новом Саду.

Лакић Борка, пише кратке приче.

Лалић-Krowicka Олга (1980, Шибеник), дипломирани филолог (славистика); пише поезију, кратке приче и драме на пољском и српском језику; сарађује са пољским књижевним часописима и са нашим електронским часописима; више пута награђивана; живи у Дукли (Пољска).

Малић Горан (1947, Београд), историчар фотографије, ликовни уметник и публициста; пише поезију

и прозу; добитник две награде за прозу; живи у Београду.

Маринковић Божидар Бошко (1943), пензионер; у периодици објављује афоризме, приче и сатиричне песме; сарађује са радио-емисијама; заступљен у многим зборницима прича и афоризама; живи у Београду.

Марјановић Бојан, пише кратке приче, живи у Ужицу.

Марковић Драган, пише кратке приче.

Мартиновић Тијана (1979, Београд), дипломирани правник; пише приче, цртице и песме; живи у Београду.

Матаруга Јованка (1978, Вуковар), дипломирани филолог (српска књижевност и језик); пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; живи у Новом Саду.

Матовић Јован (1985, Београд), студент факултета за физичку културу, пише поезију и прозу; поезију објављивао у књижевним часописима; објавио збирку поезије „Између светова“ (2007) и „Суицидни бицикл“ (2008); заступљен у зборницима прича; живи у Барајеву.

Миленковић Драгица (Књажевац), пише песме, приче и афоризме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; објавила књигу песама „Шапутања душе“ (2002); живи у Минићеву.

Милићевић Ђорђевић Драгана (1980), студент; пише кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Зајечару.

Милојевић Предраг (1974), пише кратке приче, поезију и афоризме; заступљен у зборницима; сарађује с књижевним часописима; живи у Младеновцу.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; песме и приче објављује у часописима и листовима; књига љубавне поезије „Постојбина срца“ (2007); заступљена у зборницима; превођена на енглески, бугарски и пољски; живи у Смедеревској Паланци.

Милошевић Јелена (1980, Београд), апсолвент драматургије; пише кратке приче и романе; роман „Мрачна страна ума“ (2000); сарађује са часописима, живи у Београду.

Мићковић Радмило (1954, Бошњане, Рача) пише афоризме, поезију и прозу; објавио је књиге афоризама „Све ће то народ отплатити“, „Волим и ја вас“, „После потопа“, „Неподобна књига“, „Nuda veritas“, „Исповест тровача смехом“, „Дневник српских понижења“, „Ужасно досадна књига“ и „Литерарни узлет мамлаза Баљошевића : Скица за портрет једног народа“; заступљен у многим зборницима и антологијама; сарадник је бројних листова и часописа; живи у Рачи.

Михаиловић Стеван (1932, Београд), пензионер; сарађује са часописима; збирка хабуна „Цвет и диносауруси“ (1999) и хаику песама „Додир“ (2004); сарадник у више домаћих и страних часописа; добитник више награда за хаику и хаибун; живи у Београду.

Младеновић Горан (1977, Јагодина), апсолвент медицинског факултета; пише песме, приповетке и афоризме; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Јагодини.

Млађеновић Бранислав (1946, Гостиница), пензионер; пише дечију поезију и шаливе десетерачке песме; сарађује са часописима; живи у Пожеги.

Негојевић Љиљана (1951, Ниш), пензионер; пише кратке приче и песме; живи у Краљеву.

Николић Слободан (1980, Панчево), поморски официр; пише песме и приче; заступљен у зборницима; живи у Панчеву.

Павловић Славиша (1982, Љубовија), бави се маркетингом и ТВ продукцијом; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Пајовић Стефан (1989, Чачак), студент филолошког факултета; сарађује са часописима; живи у Чачку.

Пајовић Урош (1993, Београд), ученик; пише поезију и кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Београду.

Пангарић Златко (1962, Бачки Моноштор), објављене књиге: „Увод у психоисторију“ (2001), „Нова романтика“ (2003), „Знакови и стилске фигуре“ (2006), „Моја физика“ (2007); живи у Бачком Моноштору.

Петковић Велибор (1963, Тузла), психолог; пише приче; објавио књигу прича „Медвеђа самоуслуга“ (2008); живи у Нишу.

Петровић Р. Миодраг (1954, Ниш), новинар; пише песме и приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; објавио збирку песама: „Вртлози неспокоја“; живи у Нишу.

Петровић Тања, пише кратке приче.

Печеновић Дејан (1971), машински инжењер; пише афоризме и кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича и афоризама; живи у Београду.

Писаркјевич Мирослав (1963), дипломирани историчар; објавио је шест збирки песама и збирку приповедака; живи у Пољској.

Прихотко Маша (1980, Београд), апсолвент српске књижевности и језика; пише поезију и прозу; заступљен у зборницима; награђивана; живи у Панчеву.

Продановић Живко (1945, Загреб), прозу и поезију објављује у бројним часописима, новинама и зборницима у Аустралији, Хрватској, Индији, Јапану, Канади, Холандији, Немачкој, САД, Словенији, Србији, Црној Гори, Великој Британији и на Филипинима; романи „Тамара” (2000) и „Смрт у римским рушевинама” (2003), збирка приповедака „Мешуге – десет записа о жидовским судбинама” (2002), збирка научнофантастичних хаikuа „Роботи у рат” (2005), збирка песама „Пјесникови крајолици” (2007) и збирка песама и хаikuа на словеначком „Ноја ро prstih” (2007); књига цртица из прошлости „107 загребачких прича” (2010); члан је Друштва хрватских писаца; живи у Загребу.

Радосављевић Радоје (1961, Обреновац), новинар; објавио књиге: „Нешто сасвим лично” (песме, 1994), „Мецена са златним штапом” (песме, 1995), „Привикавање на Јунга” (песме, 1996), „Лавез за караваном” (сатиричне песме, 1998), „Ђаволов реп” (хумореске, 1999), „Провидна соба” (кратке приче, 2001), „Упутство за савршен лет” (изабране и нове песме, 2003), „Нестваран живот Николе Тесле” (монодрама, 2005); „Гомила

душа” (кратке приче, 2009); члан је Удружења књижевника Србије; живи у Мислођину.

Радуловић Нена (1931, Тобут), сарађује са многим часописима; награђивана; књиге песама: „Ивицом несна”, „Само за тебе”, „Још увек сањам”, „Кад ја порастем”, „Радоснице”, роман „Мушкарача”, књига прича „Невенчице”; живи у Смедеревској Паланци.

Рајковић Вељко (1954, Дујева), правник; пише афоризме, епиграме и сатиричне приче; објавио „У знаку узвика” (1999) и „Човјеколики људи” (2006); награђиван; заступљен у зборницима; живи у Подгорици.

Раонић Зоран (1956, Ђурђевића Тара), пише поезију, прозу и сатиру, а бави се и сакупљањем народних умотворина; збирке поезије: „Вилино коло” (1995), „Четири мијене” (1996), „Диоба ватре” (1997), „Други круг ватре” (1998), „Мјесец у крилу” (2000), „Иза бране” (2001) и „Око пјесме” (2008); „Неко доба”, „Бехар у змијарнику” (2009); заступљен је у бројним зборницима, прегледима и антологијама, нашим и страним; члан редакција више листова и часописа; поезија му је превођена на енглески, немачки и бугарски језик, а хаику и на још десетак језика; приредио је прву панораму црногорске хаику поезије, која је објављена и на словеначком; добитник више домаћих и међународних награда и признања; члан је Удружења књижевника Црне Горе; живи у Пљевљима.

Ристић Ј. Драган (1948), професор немачког језика и књижевности; превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; пише кратке приче и хаику; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; награђиван; књиге хаику песама: „Из

дневника једног хаиђина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002), збирка кратких прича „Каљаче и катедрале – 88 најкраћих прича”; живи у Нишу.

Руњић Сњежана (1961, Сплит), васпитач; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Секулић Боривоје (1963, Миросавци, Република Српска), пише песме, хаику и кратке приче; збирка песама „Капи за опустошене очи“ (2006); награђиван за хаику; живи у Лаћарку.

Сечујски Милош (1985), студент; пише кратке приче; живи у Петроварадину.

Скокић Милош, пише кратке приче, живи у Ужицу.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише поезију, кратку причу, драму и сценарио; објављивао у бројним часописима; књиге прича „Одело за одлазак” (1997) и „Кратке приче без муке” (2003, 2006), књиге поезије „Дар празнине” (1986) и „Глад” (1998), драмска трилогија „Америка има рупу” (2003) и књига кратких драма „Резерват Србија” (2006), драме „Волиш ли ме, Јакове“ (2008), „Гаврилов Принцип или како сам поста-ла балетан“ (2008) и „Мој човек“ (2010), као и књиге сатире „Ту зека пије воду“ (2008); аутор је неколико ТВ и радио драма, комедија и сценарија хумористичке ТВ серије „За сада без доброг наслова” (2000); заступљен у више од четрдесет антологија и зборника кратких прича, поезије, кратких драма и сатире; добитник бројних награда; бави се мејл-артом и дигиталном графиком; члан је Удружења драмских писаца Србије и Удружења књижевника Србије; живи у Крагујевцу.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, Требиња), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000), „Није смешно” (2001), „Записи на кожи” (2004) и „Упадице“ (2007); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; живи у Београду.

Станковић Миодраг Урош, пише кратке приче.

Стојановић Ђорђе (1991), ученик; пише кратке приче; живи у Нишу.

Тушевљаковић Дарко (1978, Зеница), преводилац; пише приче и прозу; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљен у антологијама и зборницима; награђиван; живи у Београду.

Тушек Фрањо (1954), пише приче и афоризме; објавио „Укрштене приче” (1983); живи у Бечу.

Ђоровић-Бутрић Весна, пише кратке приче.

Урошевић Живота (1940, Рајце), пензионер; пише приче; сарађивао са часописима; живи у Бору.

Урошевић Маја (1982, Београд), апсолвент грађевине; награђивана; заступљена у зборницима и на књижевним сајтовима; живи у Београду.

Филиповић Иван (1987), студент архитектуре; пише кратке приче; живи у Београду.

Хаџиалић Сабахудин (1960, Мостар), дипломирани журналист; објавио шест књига поезије, књигу цртица, афоризама и драма, те књигу прича; заступљен у антологијама и зборницима прича и афоризама; сарађује с бројним часописима с подручја југоисточне Европе;

главни уредник часописа за културу „Диоген“, живи у Сарајеву.

Хлавач Ива (1986, Осијек), студент правног факултета; пише приче; књига кратких прича „И обични људи имају снове“; заступљена у зборницима; живи у Валпову.

Цветковић Милорад (1951, Лесковац), новинар; објавио књигу прича „Чоколадни зец“, роман „Варљиво плаво“ и збирку песама; заступљен у зборницима; живи у Лесковцу.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), инспектор; објавио књигу: „Импулс жељан засјати“; сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Чачић Николић Ведрана (1975, Сарајево), новинар; пише кратке приче, афоризме и хаику; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Шечић Аида (1978), лектор; пише приче, поезију и прозу; живи у Сарајеву.

Штетић Јелена (1971, Београд), дипломирани филолог; пише приче и песме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Земуну.

Шуменковић Гордана, пише приче, поезију, прозу и хаику; живи у Београду.

КУЋЕ У ВАЗДУХУ :
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА IX КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ

(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Милан Бештић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта Интернационал”, Београд
<i>Тираж</i>	300
<i>ISBN</i>	978-86-7974-200-1

Београд, 2010

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@sezampro.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

КУЋЕ У ВАЗДУХУ : Најлепша остварења са IX конкурса за најкраћу кратку причу (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2010 (Београд : Скрипта интернационал). – 201 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 97)

Тираж 300. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 187–201

ISBN 978-86-7974-200-1

COBISS.SR-ID 1178993164